

ZAŠČITA IN REŠEVANJE

Urili jamarsko reševanje

VIDELI SMO

Mednarodna vaja
o potresu

Marko Pišlar

TRI DESETLETJA SLOVENSKE SUVERENOSTI

Pred tridesetimi leti je nekaj minut čez polnoč v noči s 25. na 26. oktober iz koprskega pristanišča odplula še zadnja ladja, s katero so Slovenijo zapustili zadnji pripadniki v vojni poražene jugoslovanske armade. S tem dejanjem je bil narejen še zadnji korak pri osamosvajanju in Slovenija je končno postala suverena država. Na dan suverenosti, ki ga od leta 2015 praznujemo kot državni praznik, se spominjamo vseh, ki so leta 1991 na pristaniški ploščadi v Kopru v skrbno organizirani in izvedeni akciji spremljali ter varovali odhod še zadnjega jugoslovanskega vojaka z ozemlja Republike Slovenije.

Naša država je po več kot 30 letih samostojnosti in neodvisnosti postala ugledna ter zanesljiva partnerica v mednarodni skupnosti, kar izkazuje ves ta čas s svojimi dejavnostmi na različnih področjih. Zlasti v drugi polovici leta, ko je že drugi v svoji zgodovini prevzela vlogo predsedujoče države Svetu Evropske unije. Kot pomemben prispevek naše vojske in obrambnega sistema k slovenskemu predsedovanju ter h krepitevi skupne varnostne in obrambne politike Evropske unije in njene odpornosti na vse vrste kriz pa prav v teh dneh v Sloveniji poteka obsežna mednarodna vaja zaščite, reševanja in vojaške mobilnosti, na kateri sodeluje več kot 900 domačih ter tujih udeležencev iz kar dvajsetih članic Evropske unije in partnerskih držav.

6
ČE BI LJUBLJANO
STRESEL POTRES ...

V Ljubljani in okolici
mednarodna vaja
SIQUAKE2020

14
SLOVENSKA VOJSKA
ZAČELA UPORABLJATI
PIPISTRELOVA LETALA
IN SIMULATOR LETENJA

Z uporabo električnih letal
prispevek k zeleni obrambi

36
HRVAŠKA VOJSKA
IN NJENA ZGODOVINA

V Zadru 41. kongres
Evropskega združenja
vojaških novinarjev

10
DOSEŽKI PO POLOVICI
PRESEDovanja

Obrambno ministrstvo
predstavilo dejavnosti med
predsedovanjem Svetu EU

22
PRI REŠEVANJU VOJAKA
NA GORSKEM OBMOČJU
SODELOVAL TUDI ROCKETMAN

V Sloveniji kongres
gorskega bojevanja

45
EPIDEMIJA OKRNILO
SKRB ZA NEKDANJE
PRIPADNIKE

Ministrstvo za obrambo
na Festivalu za tretje
življenjsko obdobje

13
20 LET MEHANIZMA
EVROPSKE UNIJE
ZA CIVILNO ZAŠČITO

V Ljubljani srečanje
generalnih direktorjev
za civilno zaščito držav EU

32
PRILOŽNOST
ZA PREDSTAVITEV
ZMOGLJIVOSTI
IN NOVOSTI

Slovenska vojska na sejmju
Sobra v Gornji Radgoni

V SLOVENIJI VOJAŠKA VAJA Z EVROPSKIM ZNAČAJEM

BESEDILO Jerneja Grmadnik
in Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

Slovesnim postrojem sodelujočih enot se je v Vojašnici barona Andreja Čehovina v Postojni v sredo, 20. oktobra, uradno začela mednarodna vaja zaščite, reševanja in vojaške mobilnosti (Disaster Relief and Military Mobility Exercise – DRM2 EX21), ki bo trajala do 29. oktobra. Udeležence je ob začetku vaje nagovoril vodja vaje poveljnik sil SV generalmajor Miha Škerbinc, ki je poudaril, da ja vaja DRM2 EX21 odgovor vojske na zamisli politike, kako okrepiti varnostno in obrambno politiko, hkrati pa predstavlja vojaški prispevek k slovenskemu predsedovanju Svetu Evropske unije. Kot je še dodal, je njen glavni cilj pomoč Evropi, da bo še bolj združena, odpornejša in varnejša.

Vaja DRM2 EX21 je osrednja vaja sil Slovenske vojske leta 2021 in predstavlja glavni vojaški prispevek k predsedovanju Republike Slovenije Svetu Evropske unije. Njen namen je zlasti povečati odpornosti Republike Slovenije, Evropske unije, partneric in regije ob nastanku kompleksne krize. Vaja pomembno prispeva tudi h krepitvi obrambne in varnostne politike Evropske unije. Sodelovanje držav članic Evropske unije in

Dejavnosti potekajo v mednarodnem vadbenem okolju.

Postroj udeležencev ob začetku vaje

pridruženih partneric pa pripomore k enotnosti, dvigu odpornosti, izboljšanju interoperabilnosti in krepitvi mednarodnega sodelovanja ter zmogljivosti za pomoč civilnemu prebivalstvu ob naravnih in drugih nesrečah.

VAJA ZDRUŽUJE TRI VADBENE STEBRE
Vaja ima izrazito evropski značaj in je kompleksna, ker združuje tri vadbene stebre pod enotnim scenarijem kompleksne krize: zaščito, reševanje in pomoč, vojaško mobilnost ter vojaške operacije v zaledju. V okviru prvega vadbeneega stebra sodeluje dvanajst držav z zmogljivostmi, ki zagotavljajo podporo sestavi civilne zaščite pri odpravi posledic ob naravnih in drugih nesrečah.

PODATKI O VAJI DRM2 EX21

ČAS IZVEDBE:
18.–29. oktober

ŠTEVILO
UDELEŽENCEV:
več kot 900

ŠTEVILO
SODELUJOČIH
DRŽAV:
20 članic EU
in pridruženih
partneric

NAČRTOVANI
STROŠKI:
400.000 evrov

Udeležene so specializirane enote za prečiščevanje vode in dekontaminacijo območij, helikopterske reševalne enote ter enote, specializirane za reševanje v gorah in urbanih naseljih, ter inženirske enote. V okviru vojaške mobilnosti se preverja mednarodna koordinacija premikov ter se analizirajo možnosti poenostavitve administrativnih postopkov prehoda meja med članicami in izboljšanja infrastrukturnih zmogljivosti za izvedbo premikov. Vojaške operacije v zaledju pa so namenjene predvsem zaščiti ozemeljske celovitosti in suverenosti Republike Slovenije ob delovanju sovražnih skupin ter zavarovanju koridorjev mobilnosti čez državo.

VADBENE AKTIVNOSTI NA VEČ LOKACIJAH PO SLOVENIJI

Dejavnosti na vaji večinoma potekajo na osrednjem vadišču Slovenske vojske v Postojni, v Vojašnici Ivana Cankarja na Vrhniki in Vojašnici barona Andreja Čehovina v Postojni, Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu pri Ljubljani ter na območju 13 občin zunaj vojaških vadišč Slovenske vojske. Zmogljivosti na vaji poleg Slovenije prispevajo še Albanija, Avstrija, Belgija, Bosna in Hercegovina, Bolgarija, Hrvaška, Francija, Nemčija, Grčija, Italija, Madžarska, Kosovo, Luksemburg, Črna gora, Severna Makedonija, Slovaška, Češka, Poljska ter Romunija. V okviru vadbenih aktivnosti, ki potekajo podnevi in ponoči, več kot 900 udeležencev iz držav članic EU ter pridruženih partneric izvaja prečiščevanje vode, zaščito in reševanje v gorah in urbanem okolju, detekcijo in uničevanje improviziranih eksplozivnih naprav, gašenje požarov, dekontaminacijo ob razlitju industrijskih toksičnih nevarnih spojin, obrambo na kibernetike napade, mednarodno koordinacijo premikov ter vojaške aktivnosti za zagotavljanje varnosti na ozemlju Republike Slovenije ob kriznih razmerah. Za realistično izvedbo vadbenih incidentov uporabljajo manevrsko strelivo in sredstva za simulacijo dima, poka, ognja ter toksičnih spojin. Aktivnosti potekajo skladno s sprejetimi dogovori z lokalnimi skupnostmi in tako, da čim manj vplivajo na civilno ter naravno okolje. Prav tako se med vajami upoštevajo ukrepi za preprečevanje širjenja covid-19.

Reševanje ponesrečenca v nosilih skozi zožan prehod

ČE BI LJUBLJANO STRESEL POTRES ...

BESEDILO Jerneja Grmadnik

FOTO Bruno Toič

Med 4. in 8. oktobrom je v Sloveniji potekala mednarodna praktična vaja SIQUAKE2020. Na njej je več kot 500 udeležencev vadilo ukrepanje ob potresu podnevi in ponoči na dvanajstih deloviščih v Ljubljani in Logatcu ter na Vrhniki in Igu. Poleg domačih ekip sil zaščite, reševanja in pomoči so na vaji sodelovale tudi enote iz sosednjih držav, da bi okrepile skupno delovanje. Ogledali smo si delovišča v nedograjenem nakupovalnem središču Stožice, na katerih so uprizorili mogoče situacije ob potresu, kot so zasutje avta in stavbe, podrtje kletnih objektov, iskanje in reševanje poškodovanih ter pogrešanih izpod ruševin in ocenjevanje škode.

Scenarij vaje je predvidel, da je Slovenijo prizadel potres z intenzivnostjo VIII po evropski potresni lestvici, zaradi katerega je brez doma ostalo približno 600.000 ljudi. Zaradi poškodb infrastrukture, stanovanjskih in industrijskih objektov se je na območju Ljubljane zgodil obsežen izpad oskrbe z energijo in pitno vodo, težave so nastajale tudi pri prometnih povezavah. Aktiviran je bil državni načrt zaščite in reševanja ob potresu, v obvladovanje razmer pa so se vključile javne službe zaščite, reševanja in pomoči, regijske enote in službe Civilne zaščite, organi, službe in nevladne organizacije. Na zaprosilo Slovenije

za mednarodno pomoč so se odzvale tudi sosednje države Italija, Avstrija, Hrvaška in Madžarska, ki so na pomoč poslale svoje specializirane enote. Delo tujih enot so koordinirali strokovnjaki za usklajevanje mednarodne pomoči čez mehanizem Evropske unije za civilno zaščito.

PROJEKT POTEKA ŽE OD LETA 2019

Namena vaje sta bila preverjanje pripravljenosti različnih služb na močnejši potres v osrednji Sloveniji in preverjanje ustreznosti postopkovnika ob zaprosilu

za mednarodno pomoč. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje projekt povečevanja pripravljenosti sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ob potresu izvaja že od začetka leta 2019 skupaj s konzorcijskimi partnerji iz Slovenije, Hrvaške, Italije in Nemčije ter s podporo mehanizma Evropske unije. »Projekt vključuje pripravo in izvedbo različnih dejavnosti ter dogodkov, kot so vaje, delavnice in usposabljanja z različnimi reševalnimi sestavi in državnimi organi na različnih

■ V reševalnih enotah so gasilci, specialisti za vravno tehniko.

ravnih,« je povedal vodja projekta mag. Domen Torkar iz Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Štabna vaja na temo potresa je potekala že lani, praktična vaja SIQUAKE2020 pa je bila osrednji in hkrati zaključni dogodek, ki je bil zaradi epidemije prestavljen na letošnje leto.

NA DELOVIŠČIH ENOTE ZA ISKANJE IN REŠEVANJE V URBANIH OKOLJAH

Vodja gasilske šole in namestnik vodje projekta Aleš Cedilnik nam je v Stožicah

predstavil različne mogoče dogodke ob potresu. »V to vajo smo vključili vse mogoče vidike posredovanja – ne le odkopavanje in reševanje pogrešanih, temveč tudi oskrbo ogroženih prebivalcev z zdravstvenega vidika in zagotavljanje nastanitve ter ocenjevanje poškodb na stavbah in njihovo podpiranje,« je pojasnil. Dodal je, da se lahko ob potresih tudi porušijo inštalacije, zgodijo požari in mikropoplave, uhajajo plin ali nevarne snovi, med ruševinami so lahko tudi mrtve živali, ki pomenijo potencialno biološko grožnjo. »Na te nevarnosti morajo biti reševalci pripravljeni, skrbeti pa morajo tudi na svojo varnost,« je poudaril. Na simulaciji zožanega prehoda so morale enote ponesrečence z nižjih nadstropij spraviti skozi ožino. »Manever je zahteven,« je na drugem delovišču pojasnil Aleš Cedilnik in pokazal na reševalne pse ter dodal, da je to le en način iskanja pogrešanih oziroma zasutih. Ob potresu namreč gasilci uporabljajo preboje skozi stene, izvrtajo luknje in s kamero ocenijo, kaj je na drugi strani. Uporabljajo tudi detektor strupenih plinov in ugotavljajo, katera je najoptimalnejša in najvarnejša pot do ponesrečencev. Vodnik reševalnega psa Matjaž Bolka iz Kranja in njegova zlata prinašalka Ira sta morala v ruševinah kletnih prostorov iskati zasute. »Skupaj s kolegom sva našla dva pogrešana, ki nista bila preveč poškodovana in smo ju lahko na plano spravili po stopnicah. Naši psi iščejo z vonjem – kombinirajo sled in vonj v zraku. Ko pridejo do osebe, z laježem opozorijo na njeno prisotnost, nato tam mirno obstanejo. Sem pripadnik državne enote za hitre intervencije za iskanje in reševanje v urbanih okoljih ter nimam še izkušenj pri reševanju ob potresih, redno pa z vodniki psov sodelujemo pri iskalnih akcijah v naravi,« je povedal vodnik. Taka sodelovanja so zanje pomembna, saj lahko izmenjajo izkušnje, znanje in veščine z drugimi službami. Na deloviščih so bile tudi ekipe Rdečega križa, ki so oskrbovale ponesrečence, triažo pa so opravljali reševalci nujne medicinske pomoči iz Hrvaške. »Zadolžena sva za poškodovane, ki so jih našli v kletnih prostorih. Najprej smo oskrbeli gospoda s poškodovano glavo. Predstavljamo bolnišnico na prostem. Primarna točka triaže je pri hrvaških reševalcih, nato jih k nam pripeljejo v nadaljnjo oskrbo,« sta povedala bolničarja Petra Majcen in Uroš Požar.

USAR (angl. Urban Search and Rescue) je enota za iskanje in reševanje v urbanih okoljih.

Reševanje čez oster rob je zahteven manever.

MEGASILCI TUDI SPECIALISTI ZA VRVNO TEHNIKO

Na naslednjih deloviščih smo si ogledali še primer zasutega vozila, ki je bilo obteženo s težkimi betonskimi kosi, pri čemer so morali gasilci najprej poskrbeti za stabilizacijo vozila in konstrukcij v okolici, ter nekaj primerov reševanja, pri katerem je potrebno specialistično znanje vrvne tehnike. Eno najzahtevnejših reševanj je reševanje čez rob. Gasilec Marko Tomazin iz Gasilske brigade Ljubljana je povedal, da je pripadnik enote za iskanje in reševanje v urbanih okoljih Mestne občine Ljubljana, ki jo sestavljajo gasilci Gasilske brigade Ljubljana in prostovoljnih gasilskih društev mestne občine, vodniki reševalnih psov in strokovnjaki za gradbeništvo. »Pri dvigu čez oster rob imamo pomoč le dveh stebrov, stropa ni. Manever je do prihoda do roba poznan in preprost, najtežji del je nosila spraviti čez rob. Pri tem postopku zato že predhodno pritrdimo vrvi v spodnjem delu in najprej

nosila vzdignemo čez polovico težišča navpično, nato pa jih položimo v vodoraven položaj. Za zamisel in izvedbo mora vsaj en specialist za vrvi obvladati posebno opremo in tehnike takega reševanja. Vaje, kot je današnja, so pomembne, saj se sicer redko dobimo skupaj z vodniki psov in gasilci drugih enot, da bi vadili tehnično reševanje,« je še pojasnil gasilec. Poklicni gasilec iz Gasilsko-reševalnega centra Novo mesto Uroš Hočevnar, na vaji pripadnik enote, ki bi bila ob zaprosilu za pomoč zadolžena za reševanje v tujini, pa je razložil postopke na delovišču, na katerem se je zrušil objekt in je bilo treba do poškodovane osebe prav tako priti z vrvno tehniko: »Vsi poklicni gasilci morajo poznati vrvno tehniko, pripadniki naše enote pa imajo še dodatno specializacijo poznavanja vrvnih tehnik. S potresom v Sloveniji še nismo imeli opravka, vendar je pomembno, da smo nanj pripravljeni. Dobrodošlo pa je, da spoznavamo delo drugih pripadnikov sil.«

IZBOLJŠANJE SODELOVANJA OB AKTIVIRANJU EVROPSKEGA MEHANIZMA Vajo SIQUAKE2020 so si ogledali tudi visoki gosti. Minister za obrambo mag. Matej Tonin je izpostavil, da potresov ne moremo preprečiti, lahko pa se nanje čim bolj pripravimo. »Mednarodna vaja je test naše pripravljenosti in tudi pripravljenosti sosednjih držav, če bi zaprosili za pomoč. Slovenija je lahko mirna in ponosna, saj gasilci in vse druge reševalne službe na vaji predstavljajo močne sile, ki jih sestavljajo prostovoljci in profesionalci, kar dela naš sistem množičen, hiter ter učinkovit.« Generalni direktor Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Darko But se je ob koncu projekta zahvalil vsem projektnim partnerjem, Evropski komisiji ter reševalnim sestavam iz Slovenije in tujine. Eden izmed konzorcijskih partnerjev je bila tudi Mestna občina Ljubljana, ki leži na potresnem območju in ima visok delež dnevne migracije. Podžupan Dejan Crnek je povedal, da imajo zaradi velikega števila dnevnih migrantov dnevni načrt ukrepanja, ki predvideva prisotnost 500.000 ljudi ob potresu, in nočni, ki predvideva 290.000 ljudi. Izpostavil je, da je občina v zadnjih petnajstih letih za obnove, da bi povečala potresno varnost zdravstvenih, vzgojnih in upravnih stavb, namenila približno 250 milijonov evrov. Mednarodna vaja je potekala tudi ob podpori mehanizma Evropske unije za civilno zaščito. Evropski komisar Janez Lenarčič je bil ob ogledu delovišč zadovoljen z demonstracijo in izvedbo ter je dodal, da je vaja pomembna, saj Slovenija leži na potresnem območju. Vesel je bil, da ima vaja tudi močno mednarodno udeležbo, saj je poseben del vaje namenjen izboljšanju koordinacije in sodelovanja ob aktiviranju evropskega mehanizma za civilno zaščito.

DOSEŽKI PO POLOVICI PREDSEDOVANJA

BESEDILO Jerneja Grmadnik

FOTO Bruno Toič

Slovenija je prestala prvo polovico predsedovanja Svetu Evropske unije. Gre za pomembno in odgovorno nalogo tudi na področju pristožnosti, ki jih ima Ministrstvo za obrambo. Zaradi epidemičnih razmer je bila večina fizičnih dogodkov izvedena v prvih mesecih predsedovanja, nekaj pa jih sledi še v prihodnjih. Na obrambno-varnostnem področju je bilo izvedenih sedemnajst večjih dogodkov, v kar niso všteti sestanki delovnih skupin in protokolarni sprejemi, ki jih je bilo še bistveno več. Ob dogodkih in neformalnih srečanjih so bile podrobno prikazane zmogljivosti in značilnosti slovenskega obrambnega sistema, Slovenske vojske in sistema za varstvo pred naravnimi ter drugimi nesrečami. Novembra se bodo srečali obrambni in zunanji ministri, potekala pa bosta tudi konferenca o hibridnih grožnjah in forum o zelenih energijah.

Na videokonferenci Ministrstva za obrambo 11. oktobra je uradni govorec obrambnega ministrstva med slovenskim predsedovanjem Svetu Evropske unije polkovnik Marjan Sirk predstavil dejavnosti in dosežke ministrstva, Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter Slovenske vojske na obrambnem področju. Do sredine oktobra je bilo v okviru pristožnosti obrambnega ministrstva izvedenih sedemnajst dogodkov, med katere so všteti večji osrednji dogodki, ki so se zgodili v Sloveniji in Bruslju ali so potekali v obliki spletnih seminarjev. Dogodki so bili priložnost za sklepanje neformalnih dogovorov in reševanje odprtih izzivov, pomembni pa so bili tudi za promocijo države ter predstavitev zmogljivosti in značilnosti slovenskega obrambnega sistema. Vsebinske prednostne naloge na obrambnem področju sledijo nacionalnim in opredeljujejo tri temeljne teme: sodelovanje Evropske unije in Nata, Zahodni Balkan ter energetska učinkovitost obrambnega sektorja.

O NOVIH PODROČJIH SODELOVANJA

Prednostna naloga Slovenije ob predsedovanju je krepitev strateškega partnerstva med Evropsko unijo in Natom. V vse bolj nepredvidljivem geopolitičnem okolju se iščejo sinergije med procesom oblikovanja strateškega kompasa na strani Evropske unije in Natovim strateškim konceptom. Sodelovanje med partnericami je bila osrednja tema panela v okviru letošnjega Blejskega strateškega foruma, oktobra pa je potekal spletni seminar na temo sodelovanja med Evropsko unijo in Natom na Zahodnem Balkanu, upiranja zunanjemu vmešavanju in dezinformacijam. Potekajo tudi pogovori o možnosti podpisa tretje skupne izjave, ki bi odprla nova področja sodelovanja med organizacijama. Druga prednostna naloga slovenskega predsedovanja je povezana z regijo Zahodnega Balkana, pri čemer obrambno ministrstvo sledi podpiranju držav v regiji pri približevanju evro-atlantskim povezavam z njihovim vključevanjem v mehanizme skupne varnostne in obrambne politike. Pomen sodelovanja je bil izpostavljen na vrhu EU-Zahodni Balkan, ki ga je Slovenija gostila oktobra, in se izraža v sprejeti izjavi z Brda.

Slovenija si bo prizadevala za nadaljnji razvoj zmožnosti in zmogljivosti držav Zahodnega Balkana. V okviru obrambnega ministrstva tako potekajo pogovori in prizadevanja za možnosti evropske podpore projektu Balkanskih medicinskih zmogljivosti. Zahodni Balkan je bila osrednja tema številnih drugih seminarjev in dogodkov, države iz te regije pa se udeležujejo skupne mednarodne vaje zaščite, reševanja in vojaške mobilnosti DRM2 EX21, ki jo med predsedovanjem organizira Slovenska vojska. Tretja prednostna tema na obrambnem področju je povezana z izboljšanjem energetske učinkovitosti, pri čemer sledi okoljskim ciljem Evropske unije, sprejetim v okviru evropskega zelenega dogovora. Iskanje alternativnih goriv in načinov zmanjševanja ogljičnega odtisa daje priložnosti tudi malim ter srednjim podjetjem iz Slovenije in regije. Ministrstvo za obrambo je medtem predstavilo nekaj dobrih praks, kot

sta projekt RESHUB oziroma mreža energetskih vozlišč in polnilnic na vodik ter sodelovanje s podjetjem Pipistrel pri testiranju letal na električni pogon. Septembra je bil izveden seminar o modelih oskrbe z energijo za vzdržnost in odpornost vojaškega delovanja, o energetske učinkovitosti pa je razpravljala politično-vojaška delovna skupina na sestanku na Brdu.

KREPITEV EVROPSKE OBRAMBNE ZMOGLJIVOSTI

Ministrstvo za obrambo poleg naštetih dejavnosti predseduje delovnim skupinam sveta – horizontalni delovni skupini za krepitev odpornosti in zoperstavljanja hibridnim grožnjam ter delovni skupini za civilno zaščito. Na tem področju sta pri predsedovanju poudarjena predvsem večanje odpornosti na naravne in druge nesreče ter razvoj mehanizma Evropske unije za civilno zaščito, vključno z izboljšanjem odziva na nesreče večjega obsega. Med predsedovanjem so do zdaj potekali trije večji dogodki, in sicer seminar o oblikovanju skupnih ciljev na področju civilne zaščite, septembra je potekal sestanek nacionalnih koordinatorjev usposabljanj, oktobra pa je Slovenija gostila sestanek generalnih direktorjev za civilno zaščito držav članic in drugih držav, ki ga je organizirala Evropska komisija. V okviru krepitev mehanizma Evropske unije za civilno zaščito je v Sloveniji potekala mednarodna vaja ukrepanja ob potresu SIQUAKE 2020. Med osrednjimi političnimi dogodki, ki so se izvedli v Sloveniji, je bilo tudi septembrsko neformalno srečanje obrambnih ministrov Evropske unije na Brdu. Izkušnje v Afganistanu so pokazale na nujnost pospešitve izpopolnitve obrambnih in vojaških zmogljivosti

4 Priprava na neformalno ministrsko srečanje je bil sestanek direktorjev za obrambno politiko EU.

Evropske unije s ciljem zagotavljanja strateške avtonomije. Za ta prizadevanja bo temeljni strateški kompas, ki bo zastavil smer razvoja obrambne politike Evropske unije v naslednjih desetih letih, posledično pa povezal različne obrambne pobude in dejavnosti. Slovenija aktivno sodeluje pri oblikovanju smernic, pripravi miselnih dokumentov ter organizaciji seminarjev in konferenc. Med glavnimi dejavnostmi Slovenske vojske je bilo poleg organizacije in izvedbe že omenjene mednarodne vojaške vaje DRM2 EX21 tudi srečanje vojaškega odbora Evropske unije, ki je potekalo konec septembra. Številni pripadniki Slovenske vojske pa so vključeni v organizacijo in izvedbo prevozov tujih delegacij ter logistično podpirajo dogodke predsedovanja.

PREDSTAVILI NAJ BI OSNUTEK STRAŠKEGA KOMPASA

Oktobra sta potekala virtualna visoka konferenca o sodelovanju med Evropsko unijo in Natom ter ministrski seminar v Bruslju o strateškem kompasu. Gostitelja dogodka sta bila Evropska služba za zunanje delovanje in obrambno ministrstvo. Novi dogodki bodo potekali še novembra. V Bruslju se bodo predvidoma 16. novembra sestali obrambni in zunanji ministri Evropske unije, ki naj bi prvič predstavili osnutek strateškega kompasa. V Ljubljani bo 24. novembra potekala konferenca o hibridnih grožnjah, pri čemer bo v ospredju sodelovanje med Evropsko unijo in Natom. Prav tako bo v Ljubljani med 23. in 24. novembrom posvetovalni forum o vzdržni energiji na obrambnem in varnostnem področju. O priložnostih in izzivih za mala in srednja podjetja pa bodo 30. novembra govorili na spletnem seminarju v sodelovanju z Evropsko obrambno agencijo. Tudi v drugi polovici predsedovanja bodo potekala redna usklajevanja stališč s tako imenovanim triom, in sicer Slovenijo, Nemčijo in Portugalsko, na različnih ravneh, hkrati pa se bo krepila izmenjava stališč in predlogov s Francijo, ki bo 1. januarja 2022 za Slovenijo prevzela predsedovanje Svetu Evropske unije.

MINISTER TONIN NA OBISKU V ČRNI GORI

BESEDILO IN FOTO SSK

Minister za obrambo mag. Matej Tonin je bil 15. oktobra 2021 na delovnem obisku v Črni gori. S črnogorsko obrambno ministrico dr. Olivero Injac sta govorila o sodelovanju na obrambnem področju med obema državama, o varnostnih razmerah v regiji in napredku držav na poti v evro-atlantske integracije.

Ministra sta na delovnem srečanju najprej opravila pregled uspešno izvedenih dejavnosti in zastavila usmeritve za nadaljnje sodelovanje med državama na obrambnem področju. Med vsemi državami Zahodnega Balkana imamo s Črno goro najobsežnejše in najbolj raznovrstno sodelovanje na vseh ravneh. Program dvostranskega sodelovanja za letošnje leto obsega 31 aktivnosti, izmed teh 17 v Sloveniji, 14 pa v Črni gori. Še naprej bo potekalo usposabljanje pripadnikov črnogorske vojske v regionalni šoli za kontrolorje združenih ognjev, nadaljujejo pa se tudi postopki za pristop Črne gore k Natovemu centru

odličnosti za gorsko bojevanje v Poljčah. Tudi v prihodnosti se bodo nadaljevale dejavnosti za skupen nastop obeh držav v okviru zavezniških in drugih večnacionalnih pobud. V okviru Okrepljene prednje prisotnosti v Latviji, za potrebe Natovih odzivnih sil 2023, bo slovenski dekontaminacijski vod za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo dopolnjen z oddelkom črnogorske vojske. Sogovornika sta se pogovarjala tudi o sodelovanju med vojaškimi muzeji obeh držav pri izmenjavi eksponatov ter o varnostnih razmerah v regiji in napredku držav na poti v evro-atlantske integracije. Pri tem sta pozdravila odločitev, da se bodo skupnemu delovanju Slovenije in Črne gore na misiji Okrepljena prednja prisotnost v Latviji prihodnje leto pridružili tudi pripadniki vojske Severne Makedonije.

V nadaljevanju obiska je minister Tonin sodeloval na forumu To Be Secure v Budvi, in sicer na panelu o agendi Nato 2030 in strateškem konceptu za novo desetletje. Minister je v razpravi izpostavil kompleksnost sodobnega varnostnega okolja, pojav novih varnostnih izzivov in akterjev. Poudaril je potrebo po ustreznem razmisleku in prilagoditvi zavezništva v procesu oblikovanja novega strateškega koncepta. Ocenil je, da Nato ostaja močno in odločno zavezništvo, pomembni pa sta stalno preoblikovanje in prilagajanje. Slovenija se v vlogi predsedujoče države Svetu Evropske unije zavzema za nadaljnjo krepitev strateškega partnerstva med Natom in EU, pri čemer je minister izpostavil tudi nadaljnjo zavezanost regiji Zahodnega Balkana in njeni evro-atlantski prihodnosti.

BESEDILO CVŠ

vam lahko omogoči Center vojaških šol oziroma Višja vojaška strokovna šola. Gre za našo prvo šolo z javno priznanim izobraževalnim programom, zato imate študenti to čast, da ste kot prvi zasedli vojaške šolske klopi,« je med drugim poudaril poveljnik Centra vojaških šol. Študij bo potekal kot izredni študij v obliki izobraževanja z dela. Izobraževanje bodo študenti končali 30. maja 2022.

ŠOLANJE ZAČELA PRVA GENERACIJA

Vponedeljek, 4. oktobra, se je v mariborski Kadetnici začela šolati prva generacija študentov Višje vojaške strokovne šole, ki deluje v okviru Centra vojaških šol. V generacijo je vključenih devet študentov iz šestih različnih poveljstev in enot Slovenske vojske.

Ob tej priložnosti sta zbrane nagovorila ravnateljica Višje vojaške strokovne šole višja vojaška uslužbenka XIV. r. dr. Valerija Bernik in poveljnik Centra vojaških šol brigadir Peter Zakrajšek, ki sta študentom zaželela dobrodošlico. »Upam in želim, da pri tem študiju pridobite čim več znanja. Vse to

ZA SKUPNO POMOČ OB NARAVNIH NESREČAH

BESEDILO SSK

FOTO Bruno Toič

Minister za obrambo mag. Matej Tonin in notranji minister Republike Kosovo Xhelal Sfečla sta 7. oktobra v imenu obeh vlad, Vlade Republike Slovenije ter Vlade Republike Kosovo, podpisala sporazum o sodelovanju pri varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Sporazum ureja okvirne pogoje sodelovanja pri preprečevanju nesreč in zagotavljanju pripravljenosti, prostovoljni medsebojni pomoči ob nesrečah na ozemlju druge pogodbenice ter druge oblike medsebojnega sodelovanja. S podpisanim sporazumom sodelovanje med obema

državama poteka na različnih področjih. Poleg pomoči ob nesrečah pri zaščiti in reševanju ter pri lažšanju in odpravi posledic nesreč dogovor predvideva sodelovanje pri izmenjavi znanstvenega in tehničnega znanja. Prav tako vključuje prenos strokovnega znanja in izkušenj o varstvu pred nesrečami ter izobraževanje in usposabljanje osebja, ki sodeluje pri dejavnostih zaščite in reševanja. Sporazum predvideva tudi sodelovanje pri razvoju in proizvodnji zaščitne in reševalne opreme, državi pa bosta sodelovali v medsebojnem obveščanju o nevarnostih nesreč ter njihovih posledicah.

20 LET MEHANIZMA EVROPSKE UNIJE ZA CIVILNO ZAŠČITO

BESEDILO URSZR

FOTO Bruno Toič

Med 12. in 13. oktobrom je v Ljubljani potekal 47. sestanek generalnih direktorjev za civilno zaščito držav Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora in držav kandidat.

Dogodek je organizirala Evropska komisija oziroma Generalni direktorat za evropsko civilno zaščito in evropske operacije humanitarne pomoči. Sestanka so se udeležile delegacije iz 29 držav članic

Evropske unije in sodelujočih držav evropskega mehanizma za civilno zaščito. V ospredju srečanja sta bila praznovanje 20. obletnice ustanovitve mehanizma in krepitev odpornosti Evropske unije na nesreče v okviru preventive, pripravljenosti in odziva. Posebno pozornost je slovensko predsedstvo namenilo okrepljenemu sodelovanju z državami Zahodnega Balkana.

SLOVENSKA VOJSKA ZAČELA UPORABLJATI PIPISTRELOVA LETALA IN SIMULATOR LETENJA

BESEDILO Borut Podgoršek

FOTO Goran Krošelj in Borut Podgoršek

Minister za obrambo mag. Matej Tonin in direktor podjetja Pipistrel Ivo Boscarol sta v petek, 1. oktobra, na letališču v Cerkljah ob Krki predstavila sodelovanje med Ministrstvom za obrambo in podjetjem Pipistrel, ki bo potekalo na podlagi junija podpisanega dogovora o preizkušanju ustreznosti šolanja s Pipistrelnimi letali. Uporaba teh letal bo zmanjšala porabo goriva od 30 do 50 odstotkov, ob upoštevanju uporabe simulatorja pa bo prihranek še večji. Hkrati bo znatno prispevala k ohranjanju okolja in nižjemu hrupu. Tako se Slovenija postavlja ob bok državam, ki so z uporabo letal na električni pogon v oboroženih silah naredile korak k uresničevanju zavez zelene obrambe.

PODPORA SLOVENSKI OBRAMBNI INDUSTRIJI IN PREMIK K ZELENI OBRAMBI

Predmet dogovora je zagotovitev letal, ki jih podjetje Pipistrel daje v uporabo Slovenski vojski, da ta preizkusi ustreznost

njihovih letal za šolanje pilotov v Slovenski vojski in za prenovu sistema letalskega usposabljanja. Minister Tonin je povedal, da ministrstvo podpira slovensko obrambno industrijo in premik Slovenske vojske k zeleni obrambi. Izpostavil je skrb vzbujajoče dejstvo, da mora slovenskim proizvajalcem včasih najprej uspeli v tujini, preden jih sprejmemo tudi doma. Po njegovi oceni podjetje Pipistrel zarisuje novo smer letalstva. »Kot Ministrstvo za obrambo moramo promovirati slovensko obrambno industrijo. Nesprejemljivo je, da slovensko podjetje, ki izdeluje odlične proizvode, na mednarodnih razpisih dobiva nižje točke, ker ti niso v uporabi v Slovenski vojski,« je pojasnil minister, ki je prepričan, da bo sodelovanje s podjetjem Pipistrel učinkovito in koristno za obe strani, saj bo podjetje tako dobilo nov testni poligon, več ur naleta in izkušenj za nadaljnje izboljšave letal, Slovenska vojska pa bo dobila učinkovita in racionalna letala za treninge ter usposabljanja vojaških pilotov. Minister

je v povezavi s tem izpostavil tudi okoljski vidik. V okviru zaveznitva ta predstavlja vse pogostejšo temo, in sicer, kaj lahko vojske po svetu naredijo za zmanjšanje ogljičnega odtisa. »Zagotovo je letalstvo eden večjih onesnaževalcev in veseli me, da bo Slovenska vojska prva na svetu, ki bo za trening vojaških pilotov uporabljala električna letala,« je še izpostavil minister. Direktor Boscarol se je ministrstvu zahvalil za vzpostavljeno sodelovanje, saj so do zdaj letala testirali na Madžarskem in Bližnjem vzhodu. Poudaril je, da se podjetje že 32 let trudi izdelovati produkte, ki bi čim manj onesnaževali okolje. »Ljudje lahko neprimerno dlje živimo brez hrane kot brez zraka, zato je dolžnost vseh, ki lahko k temu pripomoremo, da poskrbimo za ohranitev sedanjega stanja atmosfere. To ne velja le za posameznike in podjetja, temveč tudi za ustanove, kot so vojske,« je dodal Boscarol, ki je zadovoljen, da se miselnost in koncepti šolanja v teh ustanovah v zadnjih letih spreminjajo.

V Slovenski vojski bodo v zameno za uporabo letal omogočili njihovo testiranje na območju letališča v Cerkljah ob Krki.

LETALA S SODOBNO ZASNOVO OMOGOČAJO IZVEDBO USPOSABLJANJA

Med obiskom je bilo Letalski šoli Slovenske vojske predano v preizkušanje novo slovensko letalo za šolanje vojaških pilotov, pozneje pa bodo dobili še dva nova tipa. Poveljnik 15. polka vojaškega letalstva polkovnik Janez Gaube je ob tem izpostavil, da ta letala sledijo novim standardom in okolju prijazni tehnologiji, kar se trudijo doseči tudi v letalstvu Slovenske vojske. V Letalski šoli v zadnjih dveh letih opažajo povečano zanimanje za poklic vojaškega pilota, pri čemer mlade že usposabljaajo na novem simulatorju, ki se je pokazal kot ustrezen pripomoček za šolanje vojaških pilotov. Slovenska vojska poleg štirih šolskih helikopterjev Bell-206 in osmih šolskih letal Zlin uporablja tudi novo letalo Virus. V 15. polku vojaškega letalstva imajo tako štirideset letal in helikopterjev. Vojaško letalstvo je uporabnik visokotehnoloških tehničnih sredstev. »Glavni pogoj za uporabo teh sredstev je visoko usposobljen kader,« je povedal koordinator za sodelovanje med Ministrstvom za obrambo in podjetjem Pipistrel podpolkovnik Tomaž Oblak in dodal: »Ker v Letalski šoli usposabljam pilote, ki bodo operativni naslednjih 30 let, je za nas priložnost preizkušanja letal podjetja Pipistrel izjemno pomembna. Spoznali bomo letala, njihove sisteme in simulator letenja, ki je bil narejen na podlagi zadnjih dosežkov na tem področju.« Najpomembnejša oprema v preizkušanju sta simulator letenja in letalo Virus SW 121. Oba so v 15. polku vojaškega letalstva začeli uporabljati že v začetku septembra.

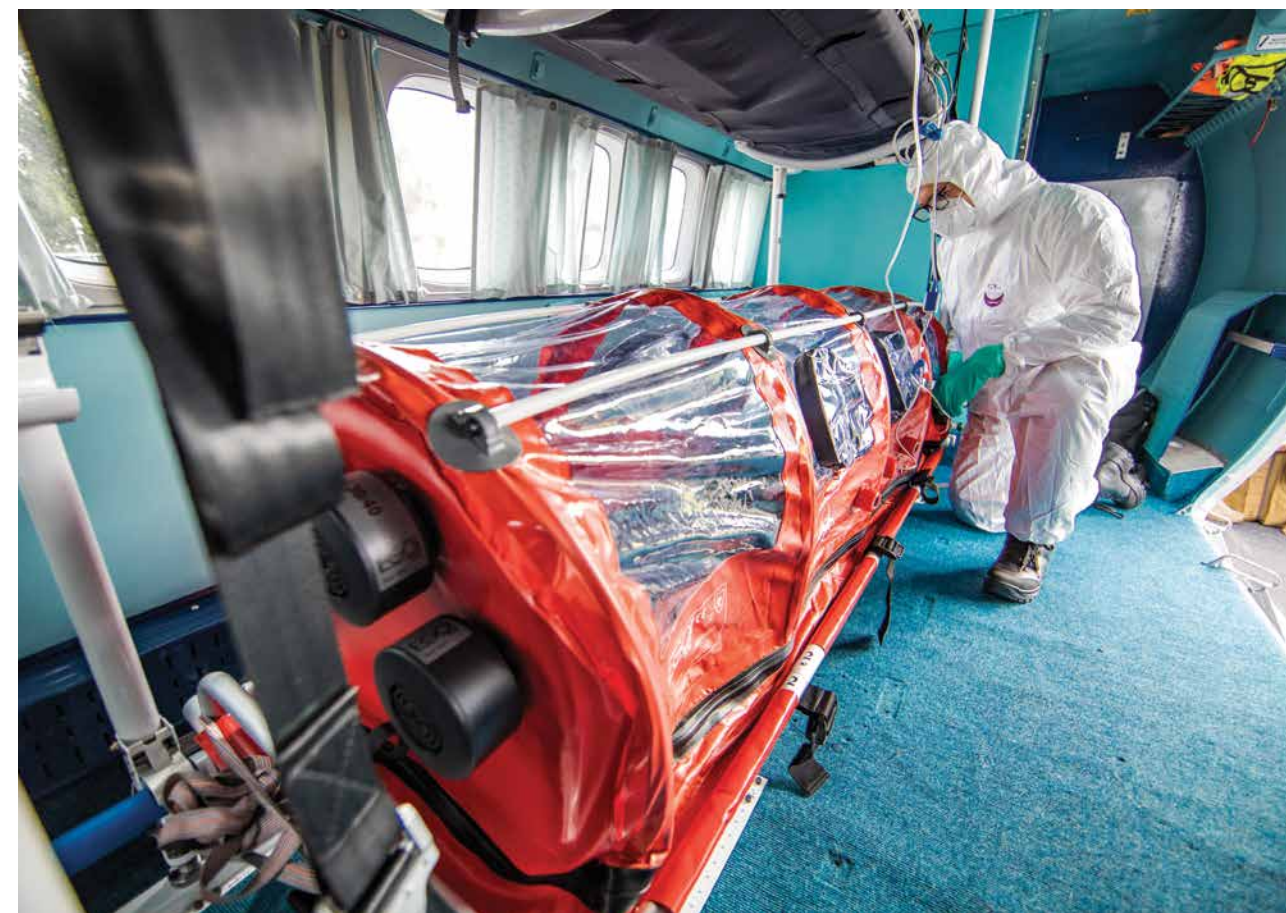
V ZAMENO ZA UPORABO LETAL OMOGOČILI NJIHOVO TESTIRANJE

Podjetje Pipistrel bo skladno z dogovorom, ki velja do 31. decembra 2023, za Slovensko vojsko zagotovilo uporabo

letal Virus SW 121, Velis Electro in Panthera ter simulatorja letal Virus SW 121 in Velis Electro. Izvedlo bo tudi prešolanje pilotov inštruktorjev Slovenske vojske za letenje s temi letali in usposobilo vojaške mehanike za predpoletne preglede ter osnovno vzdrževanje teh letal. Na Ministrstvu za obrambo bodo izvedli napredno testiranje ter prikaz zmogljivosti in uporabnosti Pipistrelovih letal za potrebe Slovenske vojske ter v zameno Pipistrelu omogočili testiranje njegovih letal na območju vojaškega letališča v Cerkljah ob Krki in na osrednjem vadišču Slovenske vojske na Počku. Pipistrelovo letalo Virus SW 121 je namenjeno za osnovno in nadaljevalno usposabljanje. Opremljeno je s sodobnimi navigacijsko-komunikacijskimi sistemi, ki kandidatom za pilota omogočajo, da jih začnejo uporabljati že takoj na začetku. Konstrukcija letala omogoča izjemne

Šolanje s simulatorjem
in letali podjetja Pipistrel
bo okolju prijazno. ▼

zmogljivosti ob minimalnih stroških, zaradi česar se cena ure usposabljanja v primerjavi s trenutno zmanjša za polovico. Letalo Velis je izvedenka Pipistrelovega letala Virus SW 121 z električnim pogonom. Letalo je kot prvo pridobilo status certificiranega letala z električnim pogonom v svetovnem merilu v tej kategoriji. Zmogljivosti letala so podobne letalu s klasičnim pogonom. Vključenost letala v preizkušanje pomeni izjemen korak pri prispevku Slovenske vojske k zmanjšanju ogljičnega odtisa med letalskim usposabljanjem in posledično k zavezanosti Slovenske vojske k skrbi za okolje ter vzpostavitvi zmogljivosti zelene obrambe. Letalo Panthera je visokozmogljivo letalo, ki omogoča nadaljevalno usposabljanje pilotov. Z letalom lahko izvedejo večji del usposabljanja, za katerega osnovni model ni primeren. Med drugim lahko opravijo tudi del usposabljanja, za katerega trenutno nimajo letala. Letalo je opremljeno z najsodobnejšimi komunikacijsko-navigacijskimi sistemi in zaradi sodobne konstrukcije omogoča dobro razmerje med zmogljivostmi in ceno ure letenja. Vsa letala so sodobno zasnovana in omogočajo izvedbo koncepta usposabljanja, ki se začne na simulatorju, prehaja od začetnega modela letala na zmogljivejšega ter na koncu omogoča prehod na brezpilotno tehnologijo prihodnosti. Pipistrelov simulator letenja pa uporablja tehnologijo naprave za navidezno resničnost, ki prikazuje kokpit letala in okolico ter je tako dober približek realističnega delovnega okolja pilota. Kokpit z vso opremo je del pravega Pipistrelovega letala Virus SW 121. Simulator letenja omogoča prilagajanje pilota na delovno okolje v začetni fazi usposabljanja ter usposabljanje tako rednih kot izrednih postopkov, ki jih med pravim letom ni mogoče izvajati, kot je na primer odpoved posameznih sistemov, uporaba padala in podobno. Simulator prav tako omogoča urjenje postopkov, ki jih ni mogoče izvajati v resničnosti, kot je na primer nizko letenje. Zaradi usposabljanja na simulatorju zna kandidat leteti že takoj, ko prvič sede v pravo letalo, kar močno skrajša čas usposabljanja na pravem letalu in omogoča doseganje višje ravni njegove kakovosti.

TURBOLET L-410 OPREMLJEN ZA MEDICINSKE LETE

BESEDILO Borut Podgoršek
FOTO Tadej Krese in Borut Podgoršek

Vreča za prevoz
bolnika s covidom-19 ▼

Izbruh epidemije covid-19 pred letom in pol je pokazal na veliko potrebo po slovenskih letalskih transportnih zmogljivostih. Te so postale s propadom letalske družbe Adria Airways še izrazitejše. Pripadniki 15. polka vojaškega letalstva Slovenske vojske kljub nadčloveškim naporom niso mogli zadostiti vsem transportnim potrebam v državi. So pa bistveno prispevali k boju proti epidemiji takrat, ko smo jih najbolj potrebovali.

Pomembnost svojega letalskega prevoza je prepoznala tudi politika, saj je v postopku nakupa novo taktično transportno letalo C-27J Spartan, ki bo Sloveniji omogočalo najnujnejše in takojšnje prevoze ljudi, opreme in blaga v domovino. Vzporedno z nabavo novega letala je popolno obnovo doživel tudi Turbolet L-410, ki Slovenski vojski služi že od leta 1994. O obnovi letala smo že pisali na straneh naše revije, tokrat pa se bomo posvetili dodatni zmožnosti, ki jo omogoča turbolet. Poleg potnikov in tovora lahko po novem leti tudi v konfiguraciji z medicinskim modulom za prevoz obolelih ali poškodovanih.

Podpolkovnik Gregor Virant, ki poveljuje 152. letalski eskadrilji, je poudaril pomen nakupa medicinskega modula, saj so pretekli dogodki med epidemijo pokazali, da se ne moremo zanašati na nikogar drugega kot samo nase. »S turboletom smo vozili zdravstveno osebje, obolele in opremo. Letalo lahko sicer prepelje do 800 kilogramov tovora, kljub temu pa je bilo uporabno, saj drugih prevozov ni bilo na voljo. Pomagali smo civilnim ustanovam in tudi v prihodnosti jim bomo, če bo treba,« je še dodal poveljnik letalske eskadrilje.

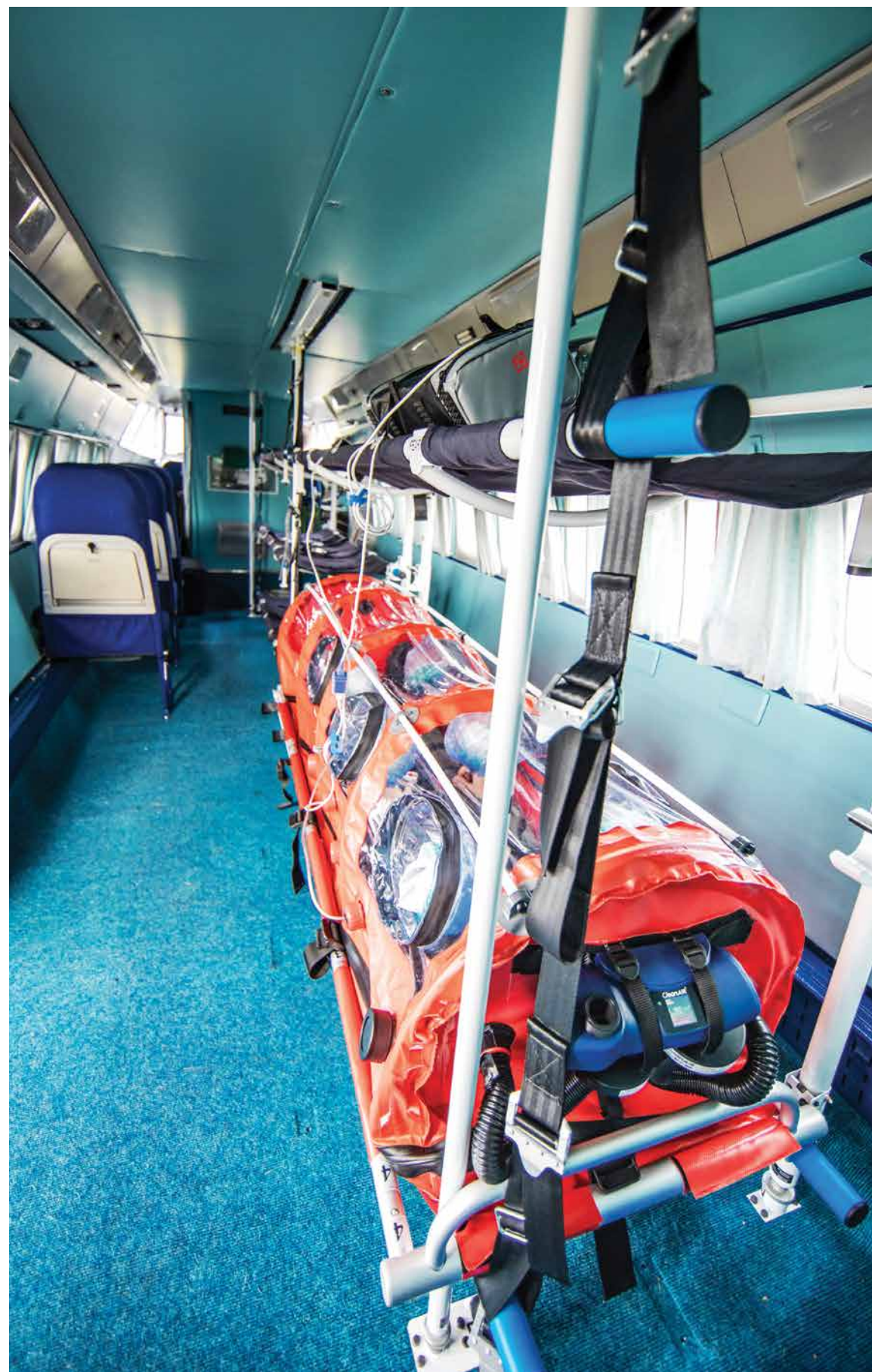
MEDICINSKI MODUL

Modul sestavlja šest nosil in palična konstrukcija, ki je vpeta v okvir trupa letala. »Med obnovo letala so v tovarni Aircraft Industries na Češkem na rebra trupa letala in nosilce v tleh ter stropu prikovili posebne ojačitve, ki omogočajo privijačenje nosilcev v tla, strop in desno stran kabine,« je povedal letalski inženir nadporočnik Tomaž Majdič iz 153. letalsko-tehnične eskadrilje in dodal: »Nosilci in povezovalni deli so izdelani iz jekla ter aluminija. Prikovičeni so na rebra 9, 12, 14 in 18. Skupna masa konstrukcije in nosil je 108,4 kilograma. Konstrukcija je dolga 4,8 in visoka 1,7 metra. Nosila so dimenzij 226 × 55 × 16 centimetrov. Platno pa je dolgo 195 centimetrov. Poleg tega je na levi strani tudi priročna bolniška miza.« Tehnik letalec višji štabni vodnik Mišo Rakuša iz 152. letalske eskadrilje je še pojasnil, da je čas vgradnje medicinskega modula odvisen od tega, v kakšni konfiguraciji je bilo letalo pred tem. Montaža in demontaža modula trajata približno dve uri. Modul je vpet v na novo vgrajena sidrišča v trupu, kamor se konstrukcija pritrdi. Vgradnja je preprosta. Postopek nalaganja poškodovanih in obolelih je natančno predpisan. Vsi morajo ležati z glavo naprej, torej v smeri letenja. Najprej naložijo sprednjo vrhno pozicijo. Sledita še sprednja srednja in spodnja. V enakem zaporedju je treba naložiti drugi sklop. Kljub preprosti in hitri vgradnji medicinski modul predstavlja pridobitev, ki bo Vojaški zdravstveni enoti omogočala strateško evakuacijo obolelih ter poškodovanih. S tem modulom bodo lahko prevažali do šest stabiliziranih oseb ali pa dva, ki potrebujejo urgentno pomoč. Višji vodnik Jernej Košak iz Vojaške zdravstvene enote je nad novo pridobitvijo navdušen. »Ta nosila nam bodo zelo olajšala delo. Tudi za poškodovanega ali obolelega bo veliko varneje in udobneje, saj so nosila vpeta na konstrukcijo letala. Prej smo improvizirali in nosila fiksirali v tla, kar ni bila najboljša rešitev, vendar drugače ni šlo,« je pojasnil višji vodnik Košak in dodal, da prevoz poškodovanih in obolelih odobri zdravnik, saj so pri nekaterih poškodbah omejitve, ki jih je treba upoštevati. Vse aparature, ki jih med prevozom obolelih ali poškodovanih potrebujejo, pa prinesejo s seboj.

Poveljnik letalskega oddelka pilot major Roman Podlesnik iz 152. letalske eskadrilje je po prvem letu v konfiguraciji z medicinskim modulom, ki ga je posadka opravila 21. septembra, opozoril na posebnost medicinskih letov: »Kadar letimo za potrebe zdravstva, so naši leti označeni kot medicinski, kar pomeni, da imamo prednost pred drugimi letali. Tudi čas za pridobivanje različnih dovoljenj in soglasij je krajši.« Pilot stotnik Ivan Miklavc je še povedal, da na medicinskih letih letijo po najkrajši mogoči poti, in sklenil, da bi s šestimi obolelimi na krovu lahko prileteli iz Prištine v Ljubljano.

TRANSPORTNA VREČA

Poleg poškodovanih so na letalo Turbolet L-410 vkrcali tudi bolnika s covidom-19, kar je nalogo prevoza še otežilo. »Od reševalne postaje Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana smo si sposodili transportno vrečo BIO-BAG EBV – 30/40IN-CH, ki omogoča prevoz bolnikov s covidom-19,« je povedal višji vodnik Košak. Biovreča je izdelana iz PVC-folije, tkanine PES, zadrge in podporne strukture iz aluminijevih palic. Uporabljeni tehnološki postopki in posebni neprepustni materiali zagotavljajo varno zatesnjenost notranjega okolja vreče. Na obodu spodnjega dela vreče je nameščena neprepustna zadruga, ki je na vrečo pritrjena s postopkom visokofrekvenčnega varjenja, drsnik pa je nameščen le na eni strani, kar omogoča odpiranje in zapiranje biovreče samo na zunanji strani. Taka zadruga preprečuje morebiten vdor tekočin med postopkom dekontaminacije, ko je v vreči nameščen bolnik, in hkrati omogoča preprosto zapiranje. Nad zadrgo je nameščenih pet zrakotesnih priključkov. Poleg mesta za bolnikovo glavo je nameščen priključek za cev dihalnega aparata oziroma balona za

Montaža in demontaža modula trajata približno dve uri.

Modul sestavlja šest nosil in palična konstrukcija.

oživljanje. Medicinski konektor je prilagojen tudi za uporabo respiratorja tipa Oxylog. Preostali štirje priključki se uporabljajo za infuzijske cevke, odvodne cevke ali elektrode za elektrokardiograf.

Vreča je lahko rdeče ali vojaško zelene barve in omogoča transport do 120 kilogramov težke osebe. Pettočkovni pritrdilni sistem z osrednjo zaponko, naramnicami in trakovi za pričvrstitev spodnjih okončin predstavlja varno pritrditev pacienta ob nesreči med prevozom. Notranje okolje je zaščiteno s filtracijsko-prezračevalno enoto z ustreznimi filtri razreda P3. Filtrirno-prezračevalna enota omogoča izbiro štirih hitrosti zračnega pretoka. Njen barvni zaslon prikazuje hitrost zračnega pretoka, stopnjo zamašenosti filtra in stanje napolnjenosti baterije. Čas delovanja se z rezervnimi akumulatorji lahko podaljša do katerega koli potrebnega časa. Ob tem se v vreči ustvarja podtlak ali nadtlak, odvisno od potreb. Zdravstveno osebje lahko s tremi pari zamenljivih rokavic, ki so nameščene v pokrovnem žepu, opravlja osnovne zdravniške posege med prevozom. Biovreča je dolga 203 in široka 64 centimetrov. Višina izolacijske kabine pa je 50 do 60 centimetrov. Poveljnik 15. polka vojaškega letalstva polkovnik Janez Gaube je povedal, da je imela Slovenska vojska leta 2020 na razpolago samo letala Turbolet L-410 in PC-6 Turboporter. Falcon pa je bil takrat na obsežnem rednem servisu in tako nedosegljiv. »Takratne razmere in potrebe so pokazale, da ne potrebujemo samo transportnega letala, temveč tudi opremo za prevoz obolelih in zaščito za posadke, ki te prevoze izvajajo,« je pojasnil poveljnik polka. Zato so se odločili, da je letalo L-410 treba izpopolniti z medicinskim modulom, saj so v preteklosti z njim opravili več prevozov pripadnikov z misij in evakuirali obolele državljane. Polkovnik Gaube je poudaril, da je bilo nujnih veliko prilagajanj in improvizacij, vendar so vse naloge uspešno opravili. V 15. polku so veseli in zadovoljni, da so pridobili medicinski modul. Pripravljeni so na nove naloge, za katere pa vsi upajo, da jih bo čim manj.

BLATNA KOPEL V OSRČJU KOČEVSKIH GOZDOV

BESEDILO Marko Pišlar

FOTO Enota za specialno delovanje

V Enoti za specialno delovanje Slovenske vojske je med 27. septembrom in 8. oktobrom potekal izbor kandidatov za specialne sile SV generacije 2021. Izbor je uspešno končalo deset kandidatov, ki bodo novembra začeli osnovno usposabljanje kandidatov za pripadnika Enote za specialno delovanje in ga končali predvidoma aprila 2022. Izbor poteka po ustaljenem in preizkušenem programu, ki že od leta 2002 zagotavlja izbor najboljšega kadra za opravljanje najzahtevnejših nalog v Slovenski vojski. Z ekipo Revije Slovenska vojska smo kandidate obiskali deveti dan izbora, ko so izvajali vsebine iz sklopa izdelava zaklonilnikov in bivakiranje.

NA IZBOR PRIJAVLJENIH 17 KANDIDATOV
Ob prihodu v vojaško bazo Škrilj na Kočevskem nas je sprejel vodja izbora iz Enote za specialno delovanje in nam povedal, da se je na letošnji izbor prijavilo 17 kandidatov, častnikov, podčastnikov in vojakov iz različnih enot Slovenske vojske, ki želijo postati pripadniki elitne enote Slovenske vojske. Ob tem je dodal, da je bil izbor skoraj enak tistemu iz leta 2002. Večji razliki sta le dve. Prva je rotacija nekaterih tematskih sklopov po dnevih, druga pa ta,

da je izbor postavljen v simulirano bojno okolje, in sicer so kandidati v vojaški bazi, ki je pod stalnim pritiskom sovražnikovih sil. Cilji izbora so še vedno enaki, saj želijo z njim preveriti psihofizično pripravljenost kandidatov in tako izbrati ustrezen kader za nadaljnje osnovno usposabljanje kandidatov za pripadnike Enote za specialno delovanje ter pozneje z njimi popolniti bojni del enote. »Vzporedno z izbiranjem kandidatov preverimo tudi trenutno individualno usposobljenost pripadnikov Enote za specialno delovanje za opravljanje vojaške pomoči kot ene temeljnih nalog enote,« je razložil vodja izbora. Ker je pridobivanje kadra dandanes zahteven proces, so za pripadnike Slovenske vojske spomladi organizirali dva informativna dneva, na katerih so jim predstavili postopek prerazporeditve v enoto, njene strukturo in glavne naloge ter dali usmeritve za kakovostno pripravo na izbor. »Glede na to, da v kadrovskih postopkih Enote za specialno delovanje sodelujem že od začetka, moram poudariti, da se kandidati, kot tudi družba, z leti spreminjajo, zato temu delno prilagajamo tudi naš izbirni postopek,« je pojasnil vodja izbora. Izbor je kljub nekaterim omejitvam in izzivom zaradi epidemije covid-19 potekal normalno. Pri kandidatih so preverjali njihovi fizično in psihično pripravljenost, premagovanje različnih ovir, pohodništvo, streljanje, orientacijo in drugo. »Vsak dan izbora poskušamo vzpostaviti razmere na meji kandidatovih zmožnosti s simuliranjem težkih bojnih in stresnih razmer,« je povedal vodja izbora ter dodal, da med izborom inštruktorji kandidate nenehno motivirajo in demotivirajo, saj se potegujejo za delo, ki poteka v nevarnih ter zahtevnih okoljih in ne dopušča napak.

RAZMERE NISO BILE PREPROSTE

Proti koncu pogovora z vodjo izbora za specialne sile Slovenske vojske je glas sirene naznanil potencialno nevarnost v bazi. Kandidati so se zbrali za izdajo povelja, ki se je glasilo: »Bazi grozi napad sovražnikovih sil. Po pridobljenih obveščevalnih podatkih je sovražnikov najverjetnejši prodor mimo oskrbovalne postaje na severni strani baze. Vaša naloga je utrditi položaje ob oskrbovalni postaji in odbiti morebiten prodor sovražnika.« Kandidate smo spremljali med taktičnim premikom do oskrbovalne postaje, kjer jih je čakal inštruktor z dodatnimi navodili, da je preizkus časovno normirana izdelava osebne zaklonilnice za ležeči, klečeči in stoječi položaj. Kandidati so se posedli na svoja mesta in začeli izdelovati zaklonilnike. Inštruktorji pa so poskrbeli, da razmere niso bile preproste, saj so bili kandidati izpostavljeni nenehnemu minometnemu ognju, izredno slabim vremenskim razmeram ter morebitnim napadom s kemičnim orožjem, zaradi česar so bili prisiljeni zaklonilnike izdelovati pod zaščitno masko. Pri kopanju zaklonilnikov je kandidate varoval mitraljezec, ki so mu morali nenehno dostavljati zaboje s strelivom, kar so izvajali izmenično. Na prvi pogled se je zdela aktivnost povsem preprosta, vendar če upoštevamo že opravljenih napornih osem dni izbora, se lahko še tako odlično pripravljen posameznik med tem bori s psihofizično izčrpanostjo in se večkrat vpraša: »Zakaj sem tu? Kaj je meni tega treba?« Prav to pa je bistvo izbora, torej da inštruktorji kandidate pripravijo od sebe dati največ, kar lahko. Pri tem pa morajo ostati trdni v svoji volji in

Kandidati so pod zaščitno masko v zahtevnih razmerah izdelovali zaklonilnike.

inštruktorje prepričati o svojih najboljših sposobnostih. V Enoti za specialno delovanje so prepričani, da je bolje, da posameznik s temi vprašanji razčisti že med izborom, in ne potem, ko na primer opravlja zahtevne naloge v operacijah v Iraku, Maliju ali drugje.

PRIDOBIVANJE KADRA POMEMBNO ZARADI VZPOSTAVLJANJA NOVE ZMOGLJIVOSTI

Malo pred koncem popoldanske aktivnosti devetega dne izbora smo zapustili kandidate, ki so »uživali« v blatni kopeli in varovali bazo. Ustavili smo se še pri poveljniku Enote za specialno delovanje, ki nam je predstavil svoj pogled na nujnost izbora kandidatov v povezavi s prihodnostjo enote ter vzpostavljanjem kopenskega odreda za specialno delovanje, to je zmogljivostjo, ki jo razvija Slovenska vojska. »Izbor kandidatov za specialne sile Slovenske vojske je prvi korak na poti do pripadnika bojne skupine v Enoti za specialno delovanje. Uspešno opravljen izbor morajo kandidati na poti do specialca izpopolniti še z osnovnim vojaškim usposabljanjem za pripadnika Enote za specialno delovanje ter individualnim in kolektivnim usposabljanjem v bojni skupini, ki pa je stalen proces,« je pojasnil poveljnik. Pridobivanje ustreznega kadra, ki dosega ustrezne psihofizične standarde ter ima sposobnosti za nadaljnji razvoj, je v trenutnem obdobju razvoja Enote za specialno delovanje zelo pomembno, saj je enota v sklepi fazi vzpostavljanja zmogljivosti Kopenskega odreda za specialno delovanje. Pripadniki, ki bodo popolnjevali to zmogljivost, so večinoma že določeni, vendar pa je hkrati treba poskrbeti za kader, izbor in usposabljanje novih pripadnikov, ki jih bodo lahko v prihodnosti nadomestili. »Veseli nas, da so pripadniki Slovenske vojske še motivirani, da se pridružijo Enoti za specialno delovanje,« je pojasnil poveljnik enote in dodal, da bodo vsakemu, ki se odloči pridružiti specialnim silam Slovenske vojske, omogočili nepozabno izkušnjo ter profesionalno rast.

PRI REŠEVANJU VOJAKA NA GORSKEM OBMOČJU SODELOVAL TUDI ROCKETMAN

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Pripadniki mešane ekipe
so predstavili dvig iz globeli
brez pomoči helikopterja.

Izumitelj reaktivne obleke
je prinesel infuzijo
za poškodovanega.

N

atov center odličnosti za gorsko bojevanje iz Poljč že od leta 2018 organizira letne kongrese na določeno temo o gorskem bojevanju, reševanju in gorništvu, na katerih sodelujejo različni strokovnjaki ter znanstveniki. Osrednji temi tretjega kongresa gorniškega bojevanja, ki je potekal med 5. in 8. oktobrom na Bledu in v okolici, sta bili reševanje ponesrečencev v gorah ter njihova nadaljnja popolna oskrba. Poleg zanimivih predavanj in govorcev ter predstavitve gorniške industrije je enota pripadnikov oboroženih sil nemške in slovenske vojske ter inštruktorjev Natovega centra odličnosti izvedla dinamično predstavitev reševanja vojaka iz globeli. Ob tem so uporabili nove sisteme in v evakuacijo vključili nove tehnologije. Svoje zmogljivosti v vojaških operacijah je prvič v gorskem svetu predstavil tudi izumitelj reaktivne obleke (angl. jet suit) Richard Browning, imenovan tudi Rocketman.

Natov center odličnosti za gorsko bojevanje skrbi za poenotenje standardov, usposabljanje ter izobraževanje o gorskem bojevanju za države članice zaveznitva in partnerske države. V ta namen organizira tudi letne kongrese. Letos je tretji kongres gorskega bojevanja potekal med 5. in 8. oktobrom, udeležilo pa se ga je 92 slušateljev iz 14 različnih držav, ki so lahko o reševanju oseb v zahtevnih gorskih razmerah prisluhnili številnim zanimivim govornikom. Program je predvideval tudi dinamično predstavitev reševanja, novih sistemov in opreme ter industrijski dan, na katerem so se predstavila različna podjetja. Vodja kongresa podpolkovnik Reinhold Ramesberger, sicer vodja oddelka za doktrine in standardizacijo v Natovem centru odličnosti za gorsko bojevanje,

je povedal, da sta namena kongresa izmenjava strokovnega znanja o gorskem reševanju in bojevanju ter deljenje prvoosebni izkušenj nekaterih povabljenih govornikov. »Enajst predavateljev iz sedmih držav je bilo skrbno izbranih na podlagi njihovega znanstvenega udejstvovanja ali izjemnih praktičnih izkušenj. Gre za osebe, ki so naredile nekaj izjemnega in edinstvenega,« je pojasnil podpolkovnik. Izmed njih je izpostavil Stevena Hollanda, pripadnika ameriških oboroženih sil, ki je sodeloval pri nočni evakuaciji vojakinje Jessice Lynch iz iraške bolnišnice, potem ko je bila zajeta in ranjena v iraški vojni leta 2003. Avstrijski alpinist Georg Kronthaler je spregovoril o reševalni akciji na izjemni nadmorski višini 8000 metrov na Broad Peak, kamor se je z reševalno ekipo odpravil leto dni po smrtni nesreči svojega brata. Reševanje z improviziranimi tehnikami v gorah je predstavil alpinist in kirurg dr. Markus Tannheimer, ki je bil na številnih civilnih in vojaških gorskih odpravah, Andreas Wolf pa je spregovoril o uspešni jamarski reševalni akciji iz globine 1000 metrov leta 2014 v jami Riesending v Nemčiji.

DINAMIČNA PREDSTAVITEV S TEHNOLOŠKIMI NOVOSTMI

V okviru kongresa je mednarodna enota v praksi predstavila zahtevno reševalno akcijo z uporabo nekaterih novosti. Po scenariju je enota padla

v zasedo, pri umiku pa je eden izmed vojakov omahnil v globel in se poško- doval. Ker ni bilo mogoče poklicati he- likopterja, se je začela reševalna akcija z uporabo različnih sistemov. Višji šta- bni vodnik Marko Pogorevc iz Natovega centra odličnosti za gorsko reševanje je pojasnil, da enoto sestavljajo pripadniki gorske enote nemških oboroženih sil, in- štruktorji iz Natovega centra odličnosti za gorsko bojevanje in pripadniki 132. gorskega polka Slovenske vojske, ki so imeli pred tem nekaj skupnih usposab- ljanj za poenotenje postopkov. Demon- stracija je bila namenjena predstavitvi sedanjih in novih sistemov ter tehnoloških novosti. Na prizorišče je najprej priletel dron, ki je pomagal pri lociranju poškodovanega, nato se je s pobočij nad globeljo začelo reševanje, pri čemer so reševalci vzpostavili sistem z vodo- ravno vrvjo. »Ta deluje kot neke vrste dvigalo. Najprej reševalca z nosili pov- lečejo vodoravno do sredine, nato pa ga začnejo spuščati navzdol do poškodova- nega ter po isti poti nazaj. Sidrišča so na eni strani zvrtna v skalo, na drugi pa pritrjena na drevesa. Uporabljajo statič- ne vrvi, da je čim manj nihanja. Gre za velike obremenitve,« je vajo opisal višji podčastnik. Po dvigu poškodovanega je sledilo zagotavljanje nujne medicinske pomoči, scenarij pa je predvideval, da osebe potrebuje infuzijo, ki je ni ime- lo pri sebi. Takrat smo lahko zagledali največje presenečenja vaje – leteče- ga človeka, ki je dostavil manjkajoče sredstvo. Izumitelj Richard Browning iz Velike Britanije je razvil poseben tritoč- kovni potisni sistem, ki mu omogoča le- tenje. Svojo tehnologijo izpopolnjuje že od leta 2017, kot rezervni pripadnik kra- ljevih marincev pa že nekaj časa sodelu- je z britanskimi oboroženimi silami. Polet na prizorišče vaje je bil sploh njegov prvi polet v gorskem okolju.

PRVIČ POSKUSIL LETETI PRI GORSKI REŠEVALNI VAJI

Po demonstraciji je povedal, da lahko s svojo reaktivno obleko leti okoli dva do tri kilometre čez kateri koli teren in tudi precej visoko. »S taktičnega vidika lahko poletim na vrh tega hriba v nekaj sekun- dah,« je pojasnil, vendar poudaril, da želi ohranjati čim bolj varno višino. »Z voja- škega vidika je lahko tako letenje zelo

RICHARD BROWNING

»Moj izum je lahko koristen v različnih vojaških taktičnih operacijah.«

SIMONE CAPPELLETTI

»Tukaj dobimo priložnost za primerjavo z drugimi.«

JOHAN EKBLAD

»Kongres je zelo zanimiv in poučen.«

koristno, saj se motorji zaženejo v nekaj sekundah in lahko poletim kamor koli. Ta tehnologija ni namenjena dolgemu lete- nju, saj porabi preveč goriva, vendar je s taktičnega vidika seznam nalog, pri ka- terih sem lahko koristen, zelo dolg,« je pojasnil Richard Browning in opisal svojo reaktivno obleko: »Sestavljajo jo po dva motorja na vsaki roki in en na hrbtu ter rezervoar za gorivo. Sistem je zelo stabi- len, upravljamo ga s premikanjem, je kot neke vrste jadranje na deski ali smuča- nje. Z njim lahko letimo okoli dva kilome- tra, porabi pa štiri litre goriva na minuto. Zaradi varnosti ne letimo visoko, temveč ostajamo na neki obvladljivi razdalji od tal, če pa želimo, se lahko v nekaj se- kundah dvignemo zelo visoko.« Razložil je še, da je letenje podobno sanjam, ko narediš le korak in poletiš, tako svobod- no, kot bi kolesaril ali smučal. Povedal je, da se je veliko lažje naučiti letenja s tem sistemom kot denimo smučanja. »Trije pripadniki italijanskih sil, s katerimi smo sodelovali med kongresom, so že po treh dneh lahko leteli. Dobro je sicer biti čim lažji in v dobri koordinaciji,« je še pove- dal izumitelj, ki je tudi testni pilot, čeprav ima od leta 2017 okoli sebe zbrano že precej veliko ekipo, s katero želi izpopol- niti svoj izum.

PRIDOBIVANJE ZNANJA IN IZMENJAVA IZKUŠENJ

Med kongresom smo o vtisih povpra- šali nekaj udeležencev. Italijan Simo- ne Cappelletti, pripadnik gorske enote alpinov, je povedal, da je zelo poučno videti tehnike, nove materiale in izu- me ter oblike reševanja drugih gorskih enot. »Tukaj dobimo priložnost za pri- merjavo z drugimi. Poslušali smo veliko zanimivih govornikov. Na kongresu smo s kolegi prvič, smo pa že nekajkrat obi- skali Natov center odličnosti za gorsko bojevanje, s katerim dobro sodeluje- mo.« Pripadnik švedskih oboroženih sil Johan Ekblad je pilot v zračni enoti in dela tudi kot inštruktor reševanja. Po- vedal je, da se usposablja tudi iz re- ševanja v gorskem svetu. »Sam nimam veliko izkušenj na gorskem področju, zato se želim tukaj kaj novega naučiti. Kongres je zelo zanimiv in poučen. Iz različnih enot švedskih oboroženih sil prihajamo trije pripadniki. Prvič sem v Sloveniji in sem navdušen.«

OBJAVE MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ŠT. 352
OKTOBER 2021

6067.

Na podlagi 54. člena Zakona o obram- bi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilni- ka o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

LISTINO ZA SODELOVANJE

prejmejo:
Jan ARH PINTER, 1984
Irena ČUFAR VOVK, 1971
Gašper KRESNIK, 1976

Številka: 094-8/2021-22
Datum: 5. 7. 2021

Mag. Matej TONIN
MINISTER

6068.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob- rambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. čle- na Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

MEDALJO ZA MEDNARODNO
SODELOVANJE II. STOPNJE

prejme:
polkovnik ANTONIO DI LEONARDO,
1969, Italija

Številka: 094-8/2021-23
Datum: 6. 7. 2021

Mag. Matej TONIN
MINISTER

6069.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob- rambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministr- stva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ZAHVALNO LISTINO S SPOMINSKIM KOVANCEM

prejme:
Rajko SIMČIČ, 1964

Številka: 094-8/2021-24
Datum: 14. 7. 2021

Mag. Matej TONIN
MINISTER

6070.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob- rambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), dru- gega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ GENERALŠTABA SV

MEDALJO V SLUŽBI MIRU

prejme:
Zoran JANKOVIČ, 1962

Številka: 094-10/2021-7
Datum: 1. 4. 2021

Generalmajor
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6071.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob- rambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), dru- gega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ GENERALŠTABA SV

MEDALJO V SLUŽBI MIRU

prejmejo:
Borut BAUMAN, 1969
Zoran GORJUP, 1970
Jožica GUČEK, 1965
Andrej HADNER, 1966
Valter ILENIČ, 1969
Marinka KOVAČIČ, 1975
Dejan MAJER, 1973
Jure MEDIČ, 1966
Samo ORNIK, 1966
Darko PEČE, 1962
Robert TUNJA, 1961

Številka: 094-10/2021-8
Datum: 15. 4. 2021

Generalmajor
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6072.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob- rambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), dru- gega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ GENERALŠTABA SV

MEDALJO V SLUŽBI MIRU
prejmejo:

Andrej ALAČ, 1976
Vesna AMBROŽ, 1971
Milan ANCEL, 1961
Peter ANTOLIN, 1983
Sabina ANTONIČ, 1979
Gorazd APLINC JAMŠEK, 1975
Ivan ARNEČIČ, 1965
Matej BAGARI, 1983
Bojan BALAŽEK, 1975
Tomaž BARLOVIČ, 1972
Matjaž BEDRAČ, 1975
Blaž BERGLEZ, 1987
Matej BEZJAK, 1983
Gregor BIZJAK, 1970
Lado BLATNIK, 1971
Robert BOŽIČ, 1966
Sandi BRUMEN, 1982
Aleš CAF, 1984
Dejan CAF, 1990
Danilo CAR, 1975
Tinkara CERAR, 1997
Janez CUZNAR, 1980
Marjeta CVERLIN, 1989
Miha CVILAK, 1990
Marjan ČAČULOVICH, 1971
Robert ČANADI, 1972
Zoran ČEH, 1980
Tomaž ČUJEŽ, 1976
Aleksander ČUŠ, 1983
Saša DADIČ, 1973
Dejan DJUKIČ, 1991
Mihajlo DOKL, 1995
Sebastjan DRAGOJLOVIČ, 1974
Milivoj DREVENŠEK, 1964
Dejan EKART, 1982
Dejan EKART, 1984
Erik ELEZOVIČ, 1977
Goran ERJAVEC, 1971
Aljaž FERGOLA, 1997
Aleksandra FERLEŽ, 1971
Gregor FILIPOVIČ, 1986
Gregor FLAKUS, 1983
Mitja FRANC, 1982
Boštjan FRLEŽ, 1989
Matija GLAŽAR, 1994
Vera GOLE, 1978
Samo GOMILŠEK, 1997
Tilen GOR, 1994
Renata GORINŠEK, 1976
Aleš GORNIK, 1982
Uroš GORNIK, 1974
Sebastjan GOSPETI, 1990
Jožef GRAČNAR, 1989
Srečko GRADIŠNIK, 1971
Mitja GRUDEN, 1978
Mitja GRUM, 1978
Drago GRUŠKOVNJAK, 1983

Kristjan GUTMAN, 1985
Dejan HALEC, 1990
Benjamin HOLC, 1980
Boris HORVAT, 1978
Srečko HORVAT, 1983
Zmago HORVAT, 1965
Boštjan HREN, 1982
Denis HUJS, 1996
Necj HUMSKI, 1984
Dejan HUTAR, 1986
Matic JEGLIČ, 1991
Gregor JEROVŠEK, 1986
Jaka JESIH, 1998
Marcel JORDAN, 1982
Kewin JUG, 1987
Sebastijan JUG, 1980
Srečko JUREČIČ, 1966
Marjan JURIČ, 1973
Jože KAC, 1977
Branko KARLO, 1976
Iztok KAVS, 1972
Matej KERŠIČ, 1971
Lino KIRIČ, 1995
Matevž KLADNIK, 1992
Matea KLOPČIČ KAPLA, 1967
Roman KOCJAN, 1971
Danijel KOCUVAN, 1984
Kristjan KOCUVAN, 1995
Dušan KOČEVAR, 1971
Primož KODRIČ, 1979
Robert KOKOT, 1975
Boštjan KOLMANČIČ, 1981
Dejan KOREN, 1976
Dejan KOREN, 1986
Rajko KOROŠAK, 1988
Damijan KORPIČ, 1973
Jože KOS, 1974
Boštjan KOSTELEC, 1978
Andrej KOŠČAK, 1978
Robert KOVAČ, 1974
Zoran KOVAČIČ, 1986
Klavdija KOVAČIČ, 1982
Matej KOVŠE, 1993
Kristjan KOZOLE, 1983
Ilj KRAJNC, 1998
Marko KRAJNC, 1980
Luka KRAMAR, 1998
Monika KREUH, 1987
Andrej KRIVEC, 1979
Nace KRIVONOG, 1989
Gašper KRIŽNIK, 1995
Rolando KROPEJ, 1991
Kamil KRZNAR, 1981
Boris KUGLER, 1978
Necj KUKOVIČ, 1987
Matjaž KUNDIH, 1989
Dominik LADIČ, 1973

Boris LIKAR, 1982
Veronika LIKEB, 1974
Simon LINDIČ, 1976
Gregor LJUBEŠEK, 1987
Maja LUKMAN, 1990
Nino MALEK, 1994
Peter MALNAR, 1978
Mile MARINKOVIČ, 1971
Renato MATAIČ, 1986
Lovro MATJAN, 1980
Mateja MENCIGAR, 1981
Bojan MERTÜK, 1981
Peter MIHALINEC, 1965
Simon MIHIČ, 1989
Marjan MIKL, 1965
Gregor MIKLAŠIČ, 1982
Denis MIKLAVC, 1979
Robert MLAKAR, 1980
Jernej MUJDRICA, 1982
Ermin MUSTAFIČ, 1978
Azren MUSTEDANAGIČ KOCJAN, 1982
Srečko OBAL, 1977
Branko OKREŠA, 1989
Rok OZIMIČ, 1997
Franci PAPEŽ, 1969
Zdravko PAVLENČ, 1969
Vahid PAVLOVIČ, 1984
Matej PERGER, 1988
Timotej PETROVIČ, 1995
Gregor PINTAR, 1994
Mitja PINTARIČ, 1975
Miha PLANKO, 1984
Žan PLAVČAK, 1996
Andrej PLAVŠAK, 1985
Mihael PLEVNIK, 1973
Robert PODLOGAR, 1969
Peter POGLAJEN, 1983
Denis POPUŠEK, 1988
Simon POTOČNIK, 1973
Egon PREDIKAKA, 1981
Milan PREGELJ, 1964
Dejan PROSENC, 1980
Rudi PUCONJA, 1966
Emil PUKLAVEC, 1960
Dejan PUSOVNIK, 1987
Marijan PUŠT, 1965
Pavle RANČIGAJ, 1985
Milan REBRICA, 1965
Damir RECEK, 1979
Gašper REČNIK, 1993
Tomaž REP, 1990
Mateja REŽONJA, 1986
Branko ROBAR, 1972
Bojana ROJC, 1963
Matej ROJKO, 1979
Damijan ROPOŠA, 1982
Jernej ROPOŠA, 1992

Branko ROŠKAR, 1969
Uroš ROVAN, 1973
Marko ROVČANIN, 1990
Mitja ROVŠNIK, 1990
Matej RUDENKO, 1990
Marko RUPAR, 1974
Denis SAMARDŽIČ, 1984
Karin SAMEC, 1966
Matjaž SANDA, 1979
Mihael SEITL, 1977
Mihael SENEGAČNIK, 1987
Goran SIMLER, 1986
Maja SIMONIČ, 1980
Srečko SKOČIR, 1973
Jernej SMODIŠ, 1983
Bojan SOČIČ, 1977
Tadej STIPLOŠEK, 1991
Stanislav STRNIŠA, 1973
Tjaša ŠALAMON, 1988
Jakob ŠČUKA, 1983
Katja ŠENK, 1987
Dejan ŠIBILJA, 1974
Denis ŠIMAC, 1981
Jernej ŠKAFAR, 1986
Jurij ŠKERGET, 1990
Tadej ŠKRJANEC, 1985
Jani ŠKUFGA, 1990
Tilen ŠMID, 1996
Vanja ŠORI, 1986
Marko ŠPEHAR, 1979
David ŠRETL, 1973
Božidar ŠTAMPEK, 1970
Sandi ŠTEMBERGER, 1994
Boštjan ŠTURM, 1975
Stojan ŠVIGELJ, 1982
Matej TAŠIČ, 1980
Aljaž TAŠKAR, 1990
Igor TEHOVNIK, 1980
Sebastjan TEMLIN, 1977
Matej TEREK, 1990
Damjan TERŠEK, 1972
Danijel TOMASOVIČ, 1981
Igor TOMAŠIČ, 1964
Dejan TRBOVC, 1991
Mateja TROŠT, 1971
Mike TURKOVIČ, 1988
Uroš TURKOVIČ, 1979
Matej TUŠ, 1990
Nenad TUTNJEVIČ, 1987
Aleksander URBAS, 1977
Valerija URŠEJ, 1993
Tine VANOVŠEK, 1979
Jan VENKO, 1990
Inge VINDIŠ, 1963
Primož VOGRIN, 1997
Darko VOJK, 1968
Aljaž VREČKO, 1993

Karmen VRŠIČ, 1980
Luka ZAGORŠEK, 1976
Uroš ZALAR, 1978
Samo ZANOŠKAR, 1963
Jernej ZAVRATNIK, 1999
Anja ZERNKO, 1990
Damir ZIMET, 1990
Aleksander ZUPAN, 1976
Gašper ZUPANČIČ, 1979
Aleksander ZUPANIČ, 1974
Borut ŽUPEVC, 1975

Številka: 094-10/2021-9
Datum: 28. 4. 2021

Generalmajor
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6073.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob-
rambi (Uradni list RS, št. 103/04 –
uradno prečiščeno besedilo), dru-
gega odstavka 80. člena Pravilnika
o priznanjih Ministrstva za obrambo
(Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11,
105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza o
priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/
2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
GENERALŠTABA SV

MEDALJO V SLUŽBI MIRU

prejmejo:
David BOŠKOVIČ, 1984
Lucijan ČUK, 1980
Luka DOLNIČAR, 1977
Dušan NAPEČNIK, 1969
Leon PERČIČ, 1971
Gabrijel RAMPRE, 1976
Tomaž RAŽMAN, 1984
Bojan ŠESTAN, 1978

Številka: 094-10/2021-11
Datum: 26. 5. 2021

Generalmajor
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6074.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob-
rambi (Uradni list RS, št. 103/04 –
uradno prečiščeno besedilo), dru-
gega odstavka 80. člena Pravilnika

o priznanjih Ministrstva za obrambo
(Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11,
105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza o
priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/
2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
GENERALŠTABA SV

MEDALJO V SLUŽBI MIRU

prejmejo:
Jernej ALIČ, 1982
Roman BUNDERŠEK, 1967
Miran DERNIKOVIČ, 1965
Damijan MUHIČ, 1976
Mitja TRGLEC, 1984
Damir VRABEC, 1970

Številka: 094-10/2021-10
Datum: 8. 6. 2021

Generalmajor
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6075.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob-
rambi (Uradni list RS, št. 103/04 –
uradno prečiščeno besedilo), dru-
gega odstavka 80. člena Pravilnika
o priznanjih Ministrstva za obrambo
(Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11,
105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza o
priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/
2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
GENERALŠTABA SV

I. SREBRNO MEDALJO
NAČELNIKA GŠSV

prejmejo:
Lea PAPLER, 1993
Gregor POLANEC, 1974
Sonja TURNŠEK, 1978

II. BRONASTO MEDALJO
NAČELNIKA GŠSV

prejmejo:
Jasmina BEVC, 1983
Matjaž BONČINA, 1973
Gregor DROFENIK, 1980
Silva KRANJČEV, 1968
Slavko LIKEB, 1967
Matevž LIKOVIČ, 1990

Miha MAYER, 1978
Jure REPINA, 1986
Zoran ROMIH, 1970
Klemen ZOREC, 1980

III. MEDALJO NAČELNIKA GŠSV

prejme:
Marjana SADEK, 1966

Številka: 094-2/2021-55
Datum: 16. 6. 2021

Generalmajor
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6076.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
GENERALŠTABA SV

MEDALJO V SLUŽBI MIRU

prejmejo:
Aleš HOČEVAR, 1979
Borut KOROŠEC, 1964
Simon KOSMAČ, 1976
Tomaž KURDIJA, 1969
Srebenko RAKOVIČ, 1979

Številka: 094-10/2021-13
Datum: 18. 6. 2021

Generalmajor
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6077.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
GENERALŠTABA SV

MEDALJO V SLUŽBI MIRU

prejme:
Miha KUHAJ, 1960

Številka: 094-10/2021-14
Datum: 30. 6. 2021

Generalmajor
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6078.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza ŠPČ št. 094-5/2013-188 z dne 20. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ ŠOLE
ZA PODČASTNIKE SV

I. ZLATO PLAKETO ŠOLE ZA PODČASTNIKE

prejme:
Mihael ABERŠEK, 1994

II. SREBRNO PLAKETO ŠOLE ZA PODČASTNIKE

prejme:
Aleš CRNICA, 1988

III. BRONASTO PLAKETO ŠOLE ZA PODČASTNIKE

prejme:
Dejan OLOVEC, 1984

Številka: 09094-2/2021-36
Datum: 15. 4. 2021

Podpolkovnik
Boštjan LESJAK
POVELJNIK

6079.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika

o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza 72. BR št. 094-3/2013-170 z dne 15. 1. 2014 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
72. BRIGADE SV

BRONASTO MEDALJO 72. BR

prejme:
Lenart PUPAHER, 1980

Številka: 094-2/2021-37
Datum: 20. 4. 2021

Polkovnik
Boštjan BAŠ
POVELJNIK BRIGADE

6080.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza CVŠ št. 094-5/2013-164 z dne 5. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
CENTRA VOJAŠKIH ŠOL

POHVALO POVELJNIKA CVŠ

prejmeta:
Zdravko GREGL, 1968
Jasmina KOTNIK, 1977

Številka: 094-3/2021-59
Datum: 5. 5. 2021

Brigadir
Peter ZAKRAJŠEK
POVELJNIK

Scenarij vaje je predvideval dvig poškodovanke v nosilih čez različne prepreke.

ZAŠČITA IN REŠEVANJE

V SLOVENIJI URILI JAMARSKO REŠEVANJE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

V okviru Pobude za pripravljenost na nesreče in njihovo preprečevanje za jugovzhodno Evropo (DPPI SEE) je v Sežani konec septembra potekalo devetdnevno usposabljanje za reševanje iz jam. Osemnajst udeležencev iz devetih držav je znanje pridobivalo na predavanjih, kratkih predstavitvah in s praktičnim delom v manjših jamah. Usposabljanje je potekalo v sodelovanju Ministrstva za obrambo, Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Direktorata za zaščito in reševanje Republike Severne Makedonije, Jamarske reševalne službe pri Jamarski zvezi Slovenije in Jamarske zveze Severne Makedonije. Na prikazni vaji reševalnih tehnik v bližini Lipice so 29. septembra pod budnim očesom inštruktorjev iz Slovenije, Srbije in Makedonije tečajniki predstavili usvojene veščine.

Pobuda za pripravljenost na nesreče in njihovo preprečevanje za jugovzhodno Evropo deluje kot regionalna mreža, ki krepí in pospešuje dvostransko ter večstransko sodelovanje med državami članicami glede pripravljenosti na nesreče in njihovega preprečevanja. Spodbuja izmenjavo informacij, znanja in dobrih praks. »V glavni organizaciji je združenih deset držav, torej deset sistemov civilne zaščite. Eden izmed namenov pobude je tudi organizacija različnih usposabljanj, kot je to,« je pojasnil vodja sekretariata pobude Vlatko Jovanovski. »Usposabljanje je odlično organizirano in zanj je vedno veliko zanimanja. V sedmih letih smo ga organizirali že petkrat, lani nas je žal ustavila epidemija. Udeležujejo se ga jamarski reševalci in tudi pripadniki drugih reševalnih sistemov, kot so gasilci, bolničarji, pripadniki oboroženih

sil in specialnih sil policije, saj je jamarsko reševanje v sodelujočih državah različno organizirano. Tudi zato so taka usposabljanja pomembna. Slovenija s svojim sodelovanjem prispeva k širjenju standardov in znanja na tem področju,« je pojasnil Jovanovski ter pohvalil organiziranost in usposobljenost slovenske Jamarske reševalne službe. Dodal je, da je med državami članicami sodelovanje poudarjeno že pri načrtovanju in organizaciji usposabljanj. »Trening poteka v Sloveniji, vendar sodelujejo tudi inštruktorji iz Makedonije in Srbije,« je izpostavil.

UDELEŽENCI IMAJO RAZLIČNO PREDZNANJE

Vodja usposabljanja Marko Zakrajšek, sicer vodja operative Jamarske reševalne službe, je pojasnil, da je usposabljanje namenjeno predvsem tečajnikom z začetnim znanjem jamarskega reševanja. To v nekaterih državah opravljajo pripadniki drugih sil zaščite in reševanja, zato so med udeleženci tudi vojaki, bolničarji in gasilci. »Na začetku usposabljanja smo postavili poligon in preverili njihovo znanje ter določili dve skupini. V začetniški skupini so udeleženci spoznavali osnove plezanja in jamarske vrvne tehnike, po nekaj dneh pa smo začeli izvajati manevre. Po koncu tečaja ti udeleženci še ne bodo samostojni, bodo pa lahko pri reševanju v veliko pomoč. V drugi skupini so bili tečajniki z osnovnim znanjem, ki so ga izpopolnjevali, tako da bodo sposobni samostojnega izvajanja manevrov. V Evropi poznamo dve tehniki izvajanja manevrov, in sicer francosko in italijansko. Mi učimo francosko tehniko, poleg tega udeleženci spoznavajo tudi našo organiziranost. Pridobljene izkušnje in znanje lahko nato prenesejo v svoje države in sisteme,« je razložil vodja in dodal, da usposabljanje obsega celodnevne aktivnosti iz jamarskega reševanja, predavanja o komunikaciji in vodenju intervencij ter izmenjavo izkušenj in informacij. Po njegovih besedah so udeleženci vedno željni in zelo motivirani.

Nosila so s tirolsko žičnico vodoravno prepeljali do druge skupine.

DVIGOVANJE LE S SVOJO TEŽO

Scenarij vaje v jami pri Lipici je predvideval dvig poškodovanke v nosilih čez različne prepreke. Najprej je prva skupina nosila dvignila na tirolsko žičnico in jih vodoravno prepeljala do druge skupine, ki je bila pripravljena za navpični dvig. Vodja Jamarske reševalne službe Walter Zakrajšek je pojasnil, da so jamarska nosila manjša, ne pretežka in narejena iz odpornih materialov, da se v ožinah pri prenosu ne pretrgajo. Gibi reševalcev morajo biti usklajeni in počasni. V jamah se največkrat zgodijo poškodbe okončin ali hrbtenice zaradi padca. Pri navpičnem dvigu se dviguje s protitežo. »Reševalec se spusti in tako dviguje poškodovanko v nosilih, reševalec, ki visi v pritrdišču na manevru, pa z rokami uravnava hitrost dviganja. V jamah uporabljamo samo svojo težo, saj je to najbolj nadzorovano. Strojna pomoč z električnim vitlom bi se lahko hitro spremenila v katastrofo, če bi se nosila zataknila,« je še pojasnil Zakrajšek. Poškodovanko so nato izvlekli še proti izhodu iz jame, pri čemer je reševalka v steni skrbela, da nosila niso preveč zanihala oziroma da jih je zadnja skupina reševalcev dvigovala postopoma. »Jamarska reševalka na sredi stene odmika vlečno vrv od roba. To je tako imenovani živi odmik. Nosila bodo nadzorovano potovala mimo nje. Ob dvigu iz jame bi jo med realistično situacijo prevzele druge službe, na primer gorska reševalna služba ali služba nujne medicinske pomoči, odvisno od lokacije in stanja poškodovane. Pri usposabljanju ne uporabljamo lutke, temveč namestimo v nosila človeka, da imamo takoj povratne informacije, ali kje kaj tišči in ali je bil prenos kje preveč sunkovit. Pomembno je, da manevre izvajamo previdno, in ne prehitro, da poškodovanemu ne bi povzročili še dodatnih poškodb,« je zadnji dvig nosil komentiral Walter Zakrajšek. Ob prikazni vaji je povedal, da zahtevne reševalne akcije iz jam zahtevajo veliko opreme in usposobljenih ljudi. Med približno 1000 jamarji je v Sloveniji 56 jamarskih reševalcev. V jamah so pogosta težava ožine, ki jih je treba minirati. Takrat jamarski reševalci vpokličejo tudi Državno enoto Civilne zaščite za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi, ki je pooblaščen za transport eksploziva, širjenje ožin pa nato opravi jamarski reševalec - miner. Del jamarske reševalne

CHRISTIAN ALBU

»Sem gasilec in imam nekaj izkušenj pri reševanju z vrvjo, vendar se pri jamarskem reševanju uporabljajo drugačne tehnike.«

IVANA ELENKOVA

»Nisem še sodelovala pri jamarskem reševanju, se pa veliko usposabljam, da bom lahko, ko me bodo potrebovali, čim bolj pomagala.«

službe so poleg minerjev tudi drugi specialisti, kot so potapljači in zdravniki. Jamarski reševalci imajo od osem do deset intervencij na leto, rešujejo tudi iz sotesk in se aktivirajo ob iskalnih akcijah, ko so osebe pogrešane na območjih jam. Pogosto potrebujejo pomoč domače in divje živali ali naključni obiskovalci jam. Na nekaj let se zgodijo zahtevnejše reševalne akcije, ko rešujejo poškodovane jamarje. »Po očitnem klicu na pomoč na številko 112 operaterji največkrat pokličejo mene kot vodjo ali pa vodje reševalnih centrov, ki so v Ljubljani, Kranju, Tolminu, Sežani, Postojni, Velenju in Novem mestu. Pri manj zahtevnih intervencijah posredujejo reševalci iz najbližjega centra, pri nekoliko težjih sodelujejo reševalci iz sosednjih centrov, pri zelo hudih nesrečah pa vsi jamarski reševalci. Tako je bilo tudi leta 2016, ko smo na območju Migovca reševali angleškega jamarja,« je intervencije opisal vodja Jamarske reševalne službe Walter Zakrajšek.

GASILEC IN NOVOPEČENA REŠEVALKA

Med udeleženci usposabljanja v Sloveniji je bil tudi Romun Christian Albu, sicer gasilec in bolničar, ki ni imel izkušenj iz jamarskega reševanja. »Prvič sem se seznanil z jamarskim reševanjem. Veliko sem se naučil, znanje je obsežno in zahtevno. Sem gasilec in imam nekaj izkušenj pri reševanju z vrvjo, vendar se pri jamarskem reševanju uporabljajo drugačne tehnike. Želel sem izpopolniti svoje znanje, če bi pri svojem delu moral pomagati tudi pri reševanju iz jame. Slovenija mi je zelo všeč, inštruktorji so odlični in ekipa se je dobro ujela.« Ivana Elenkova je tri leta članica bolgarske jamarske reševalne službe. Vesela je, da je bila povabljenka na tečaj. Priznala je, da je bilo na začetku veliko izzivov, saj so udeleženci iz različnih držav, delujejo v različnih sistemih in imajo raznovrstno znanje. »Po premagovanju začetnih razlik smo postali odlično moštvo, ki je bilo v kratkem času zmožno sodelovati in izvajati skupne postopke. Tečaj je zelo poučen, svoje osnovno znanje sem izboljšala s spoznavanjem novih načinov reševanja in tehnik, ki jih lahko uporabimo v različnih situacijah ob jamarskih nesrečah. Nisem še sodelovala pri jamarskem reševanju, se pa veliko usposabljam, da bom lahko, ko me bodo potrebovali, čim bolj pomagala.«

PRILOŽNOST ZA PREDSTAVITEV ZMOGLJIVOSTI IN NOVOSTI

BESEDILO Jerneja Grmadnik in STA
FOTO Bruno Toič

Sobra, 8. mednarodni sejem obrambe, varnosti, zaščite in reševanja, je med 23. in 25. septembrom v Gornjo Radgono po treh letih ponovno privabil številne obiskovalce. Sejem je namenjen poklicnim in prostovoljnim pripadnikom sistema obrambe, varnosti, zaščite in reševanja, iskalcem priložnosti za poslovna sodelovanja in vsem, ki želijo poskrbeti za svojo varnost in zaščito ali se pozanimati o poklicnih priložnostih. Na njem se je predstavilo 115 razstavljalcev iz 13 držav. Slovenska vojska je prikazala svoje zmogljivosti in opremo na statičnih in dinamičnih predstavitvah. Sejem Sobra je odprl minister za obrambo mag. Matej Tonin, slavnostni govorec na zaključku pa je bil notranji minister Aleš Hojs.

Že ob odprtju sejma so govorniki izpostavili zahtevne čase in boj z epidemijo, ki še ni končan, ter spomnili, da se letošnja izvedba sejma ujema

s 30-letnico samostojnosti in predsedovanjem Svetu Evropske unije. Predsednik uprave Pomurskega sejma Janez Erjavec je povedal, da kljub ukvarjanju z virusi niso nič manj aktualni drugi izzivi, kot so migracije, podnebne spremembe in kibernetična varnost: »Sejem je več kot samo sejem, na katerem se predstavljajo novosti in ustanove s področja zaščite, varnosti in obrambe. Tu se iščejo najboljše rešitve v kadru in znanju za sedanje ter prihodnje izzive.« Izpostavil je tudi mednarodno udeležbo, saj so se na Sobri predstavljale obrambne industrije Avstrije, Hrvaške,

Sejemsko dogajanje
so popestrile vojaške
prikazne vaje.

Na ogled so bili
vojaška tehnika
in vozila.

Madžarske in Poljske ter proizvajalci in njihovi zastopniki, ki ponujajo naj-sodobnejše oborožitev, transportna sredstva, elektronsko, optično in drugo opremo. Tudi župan Gornje Radgone Stanislav Rojko je bil zadovoljen, da je sejem ponovno na ogled v živo, potem ko je lani zaradi epidemije odpadel. Slavnostni govorec na odprtju sejma minister za obrambo mag. Matej Tonin je izpostavil pomen obrambne industrije ter prepoznavnosti naših podjetij. Poudaril je, da je danes tesno sodelovanje zelo pomembno za ohranjanje skupnih vrednot in dobrobiti vseh

Obiskovalci so lahko spremljali nastope gardne enote SV.

državljanov. Pomembne so tudi naložbe v ustanove, zato je za prelomen korak pri opremljanju Slovenske vojske in njenem razvoju omenil Zakon o zagotavljanju sredstev za investicije v Slovenski vojski v letih 2021 do 2026, ki omogoča stabilne vire financiranja v skupni vrednosti 780 milijonov, kar predstavlja odstotek bruto domačega proizvoda. To po njegovih besedah za varnost ne more biti preveč. Omenil je tudi pozitiven zaposlitveni trend v Slovenski vojski. Glede civilne zaščite je izpostavil uspešno črpanje evropskih sredstev, ki do zdaj ni bilo mogoče, ter vzpostavitev vsenacionalnega centra in posodobitev sistema. Ob koncu se je zahvalil vsem, ki oblikujejo sistem obrambe, zaščite in reševanja, saj je zaradi njih naša domovina varnejša ter življenje v njej lepše.

OD STRELJANJA Z ZRAČNO PUŠKO DO VOJAŠKEGA PASULJA

Izmed glavnih organizacij so se predstavile Slovenska vojska, Policija, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter Gasilska zveza Slovenije. Slovenska vojska je na sejmu predstavila oborožitev, opremo in vozila, vojaške poklice in možnosti vključevanja v svoje vrste. Obiskovalci so se lahko zapekljali z vojaškimi vozili, streljali z zračno puško, se preizkusili v plezanju na plezalni steni, poskusili enolončnice iz vojaškega kotla, uživali v nastopih Orkestra Slovenske vojske, spremljali nastope Garde, predstavitev opreme in vojaških veščin slovenskih vojakov, akrobacije vojaškega pilota s pilatusom PC-9 ter osebno čestitali uspešnim športnikom Športne enote Slovenske vojske, tudi zlati olimpijki športni plezalki Janji Garnbret. Ministrstvo za obrambo je na sejmu pripravilo več aktualnih strokovnih srečanj, med drugim okroglo mizo o posodobitvi in tehnološkem razvoju Slovenske vojske v sodobnem okolju delovanja ter panelno razpravo o novostih v vojaškem šolstvu, posvet o kontrolnih režimih pri prometu s civilnim in vojaškim orožjem ter blagu dvojne rabe

Obiskovalka Daša Gortnar se je preizkusila v upravljanju havbice.

in okroglo mizo Razvoj vojaškostrateške misli v Slovenski vojski.

PRIDOBILI EVROPSKA SREDSTVA

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je prikazala svoje organiziranost, dejavnosti, opremo in operativne sestave društev ter drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri nalogah zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah. Kot odgovor na podnebne spremembe so izpostavili novosti in dobre prakse pri ozaveščanju, preventivi, zaščiti, reševanju in pomoči, ocenjevanju škod po naravnih in drugih nesrečah, sistemu opazovanja, obveščanja in javnega alarmiranja, informacijsko-komunikacijskem sistemu, usposabljanju, osebni in vzajemni zaščiti, raziskavah in razvoju ter mednarodnem sodelovanju. Pripravili so posvet Izzivi podnebno pogojenih nesreč, na

MATEJ CENER

»Opravil sem prostovoljno služenje vojaškega roka in zanimam se za vojaški poklic. Danes sem prišel malo pogledat, saj pogrešam vojaški utrip.«

TIMOTEJ LUKINOVİČ

»Sejem je zanimiv, tudi za najmlajše. Je ne le poučno, temveč tudi koristno seznaniti se z ljudmi in službami, ki so vpeti v reševanje, ter z novostmi.«

katerem so predstavili izjemen preboj pri pridobivanju evropskega denarja. Do leta 2027 bodo v sistemu zaščite in reševanja dobili več kot 100 milijonov evrov, denar pa bodo porabili za skupno infrastrukturo, izboljševanje organiziranosti in opreme ter usposobljenosti na vseh ravneh. Direktor Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Darko But je pojasnil, da bodo v prvem paketu dobili 40 tovornih vozil z več kot 150 zabojniki za različne tipe nesreč in deset muljnih črpalk, drugi projekt, ki nastaja iz evropskega načrta za okrevanje in odpornost, pa predvideva gradnjo osrednjega nacionalnega centra, v katerem bodo združili upravo in vse strukture v sistemu zaradi še hitrejšega odziva. Imeli bodo tudi simulacijske in štabne sobe s prenovljenim informacijsko-komunikacijskim sistemom.

ZANIMIV IN POUČEN SEJEM

O vtisih s prvega dne sejma smo povprašali nekaj mimoidočih, ki so obiskali stojnice enot Slovenske vojske. Daša Gortnar iz Železnikov je sejem obiskala prvič in se odločila, da preizkusi vse, kar razstavljalci omogočajo. Ujeli smo jo pri upravljanju havbice, za katero je povedala, da je zelo težko. Vstopila je tudi v tank in izpostavila, da je mogoče v njih polniti mobilne telefone. »Vojska me sicer ne zanima v poklicnem smislu, je pa zanimivo videti zmogljivosti sistema obrambe in varnosti na enem mestu. Preizkusila bom čim več stvari,« je povedala. Matej Cener iz okolice Murske Sobote je bil na sejmu že v otroštvu, zelo pa ga zanimajo predvsem puške in drugo strelno orožje. »Opravil sem prostovoljno služenje vojaškega roka in zanimam se za vojaški poklic. Danes sem prišel malo pogledat, saj pogrešam vojaški utrip. Preizkusil bom vse, kar se da. Trenutno še končujem šolanje, me pa zanima tudi zaposlitev v vojski,« je poudaril. Timotej Lukinovič pa je na sejmu pripeljal svojega sina in skupaj sta se preizkusila v postopkih oživljanja. »Prvič sem na sejmu. Že večkrat sem nameral piti, vendar mi do letos ni uspelo. Sejem je zanimiv, tudi za najmlajše. Je ne le poučno, temveč tudi koristno seznaniti se z ljudmi in službami, ki so vpeti v reševanje, ter z novostmi,« je izpostavil obiskovalec.

HRVAŠKA VOJSKA IN NJENA ZGODOVINA

BESEDILO Marko Pišlar

FOTO Tomislav Brandt/Hrvatski vojnik

V Zadru je med 5. in 8. oktobrom potekal 41. kongres Evropskega združenja vojaških novinarjev (European Military Press Association – EMPA). Hrvaška je kongres EMPA znova gostila po skoraj dvajsetih letih, ko je leta 2002 v Splitu potekalo redno letno srečanje evropskih vojaških novinarjev. Srečanje je priložnost za krepitev poklicnih in osebnih stikov za medsebojno izmenjavo izkušenj ter dobrih praks med novinarji evropskih vojaških glasil, zlasti o aktualnih temah, povezanih z vojaškim tiskom. Hrvaški gostitelji so med obiski vojašnic, vojaških vadišč in s prikaznimi vajami udeležencem srečanja predstavili organiziranost, opremljenost in delovanje enot hrvaške vojske ter izdelke nekaterih podjetij obrambne industrije.

Kongresa EMPA, katerega gostitelj in organizator je bilo Ministrstvo za obrambo

Republike Hrvaške, se je udeležilo 30 predstavnikov vojaškega tiska iz kar desetih evropskih držav. Zbrane je na otvoritveni slovesnosti v imenu hrvaškega obrambnega ministra pozdravil državni sekretar ministrstva Zdravko Jakop, ki je izpostavil, da je vzpostavljanje zaupanja med državami in njihovimi obrambnimi sistemi zahtevna naloga ter velik izziv za predstavnike vojaških medijev. »Vem, da boste na kongresu EMPA, pa tudi z odgovornim delom v svojih državah, še naprej prispevali k stabilnejšemu in varnejšemu svetu,« je še dodal. Predsednik združenja brigadni general Wolfgang Peischel iz Avstrije je v nagovoru izrazil ponos in hvaležnost, da je organizacijo letošnjega kongresa prevzela Hrvaška kot država z bogato vojaško tradicijo. Ob tem je spomnil, da je strokovno srečanje zaradi novih varnostnih groženj in izzivov namenjeno predvsem pridobivanju ter izmenjavi znanja in izkušenj o vojaško pomembnih temah, in sicer na strateški, operativni in taktični ravni.

V AKROBATSKE LETALSKI SKUPINI INŠTRUKTORJI LETENJA

Prvi dan kongresa smo udeleženci obiskali vojaško letalsko bazo Zemunik pri Zadru, kjer je v Vojašnici polkovnika Mirka Vukušića sedež Centra za usposabljanje pripadnikov hrvaškega vojaškega letalstva Rudolfa Perešina in tudi poveljstvo 93. polka vojaškega letalstva hrvaške vojske. Ta ima v sestavi štiri eskadrilje, in sicer 392. letalsko eskadriljo, 393. helikoptersko eskadriljo, 855. protipožarno eskadriljo in 395. eskadriljo transportnih helikopterjev, ki je nastanjena v vojaški bazi v Divuljah blizu Trogirja. 392. letalska eskadrilja ima 17 letal Pilatus PC-9M in štiri šolska letala Zlin Z242L. Posebnost enote je, da v njej deluje tudi akrobatska skupina Krila Nevihte (Krila Oluje). V primerjavi z drugimi svetovno znanimi akrobatskimi skupinami, kot so na primer Frecce Tricolori iz Italije, Patrouille de France iz Francije ter Red Arrows iz Kraljevega britanskega letalstva, so člani hrvaške

akrobatske skupine inštruktorji letenja, ki skrbijo za šolanje novih in mladih pilotov hrvaške vojske. Akrobatska skupina deluje od 5. avgusta 2005, ko se je prvič predstavila na slovesnosti ob praznovanju desete obletnice operacije Nevihta, po kateri je poimenovana. Sprva je skupina izvajala akrobatski program v formaciji petih letal, od leta 2009 pa formacijo sestavlja šest letal Pilatus PC-9M, ki so jih lani nadgradili s sistemi za izpuščanje dima, zaradi česar so njihove predstavitve na nebu še zanimivejše in slikovitejše. Do danes so člani te akrobatske skupine nastopili na 215 dogodkih, 58 mednarodnih letalskih predstavitev, ob tem pa sodelovali v 17 državah. V enoti se je izmenjalo že 19 pilotov, ki so nastopali v 15 skupinah. Kandidati za člane akrobatske skupine prihajajo iz vrst najbolj izurjenih in izkušenih inštruktorjev, ki imajo visoke sposobnosti za letenje in za seboj več kot 600 ur letenja. Preden postanejo člani, morajo opraviti zahtevno akrobatsko usposabljanje, ki obsega letenje v formaciji dveh in nato šestih letal, prav tako se usposobijo za

Letalo za gašenje požarov Canadair CL-415

Akrobatska skupina Krila Nevihte

FOTO Marko Pišlar

izvajanje najzahtevnejših figur pri hitrosti več kot 550 kilometrov na uro ter na najmanjši mogoči višini od 50 do 100 metrov nad tlemi pri minimalni razdalji med letali, ki znaša tudi manj kot dva metra. 393. helikopterska eskadrilja je bila ustanovljena marca 1996, kmalu po koncu hrvaške osamosvojitvene vojne. Sprva je bila opremljena s helikopterji Mi-8, leta 1997 pa so dobili še helikopterje Bell-206 Jet Ranger III ter leta 2016 še 15 helikopterjev OH-58D Kiowa Warrior. V teč času so v eskadrilji z različnimi tečaji usposobili 25 generacij novih pilotov in 12 generacij inštruktorjev letenja hrvaške vojske. V vojašnici v Zadru domuje tudi 855. eskadrilja za gašenje požarov, ki je bila ustanovljena leta 1994, ko je Hrvaška dobila prvi dve letali Canadair CL-215. Leta 2009 so ju nadomestili z novejšo in zmogljivejšo različico šestih letala CL-415, prav tako je enota dobila šest manjših letal za gašenje požarov Air Tractor AT-802, pet v amfibijski in enega v kopenski različici. Letala Canadair CL-415 hrvaška vojska uporablja za zahtevnejša in obsežnejša gašenja požarov v naravi, saj ima vsako letalo zmogljivost polnjenja rezervoarja za gašenje z do šest tisoč litri vode, medtem ko imajo manjša letala AT-802 za polovico manjšo zmogljivost. Vsi vodni bombniki hrvaške vojske so zlasti med požarno ogroženostjo, to je od junija do konca septembra, v nenehni pripravljenosti za gašenje požarov na ozemlju Republike Hrvaške, prav tako pa tudi za pomoč drugim državam v okviru mehanizma Evropske unije za civilno zaščito. Od leta 2007 je 855. eskadrilja sodelovala pri gašenju obsežnih gozdnih požarov na Portugalskem ter v Italiji, Bosni in Hercegovini, Črni gori, Severni Makedoniji ter Grčiji.

DO LETA 2023 PET NOVIH PATRULJNIH LADIJ

Drugi dan kongresa smo obiskali vojaško pomorsko bazo Lora v Splitu, v kateri deluje poveljstvo hrvaške vojaške mornarice. Ta je sestavljena

iz obalne straže, flote ladij, bataljona za nadzor in zveze, centra za usposabljanje hrvaških pomorskih sil ter vojaške pomorske baze. Enote so večinoma nastanjene v Splitu, posamezne manjše taktične enote pa delujejo še v pomorskih bazah na severu v Pulju in na jugu v Pločah. Za površinsko delovanje hrvaška mornarica uporablja dve hitri patroljni ladji – raketni topnjači razreda Helsinki, dve razreda Kralj in topnjačo razreda Končar. V pomorski floti so še dva mobilna obalna raketa sistema in amfibijski minopolaganci razreda Silba ter minoiscalec razreda Korčula za potrebe delovanja protiminskih potapljačev. Glavna oborožitev hrvaške vojaške mornarice so lansirni raketni sistemi morje–morje ter ladijski topovi različnih kalibrov. Pomemben del mornarice je obalna straža, ki je bila ustanovljena v začetku novembra 2007 na podlagi sprejetega Zakona o obalni straži Republike Hrvaške. Njena glavna naloga je zaščita suverenosti in interesov ter uresničevanje hrvaške zakonodaje, ki se nanaša na gospodarsko cono na epikontinentalnem pasu in odprtem morju. Obalna straža je sestavljena iz poveljstva, prvega diviziona, ki ima sedež v Splitu, in drugega diviziona v Pulju. Glavne zmogljivosti hrvaške obalne straže predstavljajo hitre patroljne ladje in čolni, poleg tega pa še štirje helikopterji Mi-8 ter dve letali PC-9M iz hrvaškega vojaškega letalstva, ki so pod operativnim poveljstvom poveljnika obalne straže hrvaške vojske. Pomembna zmogljivost hrvaške obalne straže je tudi nova patroljna ladja razreda Omiš, ki je bila zgrajena v ladjedelnici v Splitu in predana v uporabo hrvaški vojaški mornarici konec leta 2018. Ladja je prototip za gradnjo načrtovane serije štirih novih ladij, ki naj bi jih hrvaška obalna straža dobila do leta 2023. Hrvška vojaška mornarica pa poleg nadzora in varovanja akvatorija s svojimi zmogljivosti sodeluje na številnih mednarodnih pomorskih vajah, kot so na primer Harpun Livex, Barakuda, Prstac, Adrion Livex, Jadran ter Sarex. Njeni pripadniki so aktivni tudi v prizadevanjih za zagotavljanje mednarodnega miru in varnosti, saj opravljajo naloge v številnih operacijah pod vodstvom Nata, Evropske unije in Združenih narodov. Pomemben je zlasti njihov prispevek v Natovo operacijo Sea Guardian ter v pomorskih operacijah Evropske unije Atalanta in Irini.

PREDSTAVITEV PROIZVAJALCEV OBRAMBNE INDUSTRIJE

Zadnji dan srečanja je bil namenjen obisku Knina, enega izmed najstarejših mest na Hrvaškem in v Evropi. Mesto je znano po edinstvenem spomeniku, kninski trdnjavi, ki je ena izmed največjih srednjeveških utrd v Evropi. Trdnjava meri v dolžino 470 metrov in je na najširšem delu široka 110 metrov. Obrambni zidovi, ki so na nekaterih mestih visoki skoraj 20 metrov, obsegajo skoraj dva kilometra. V novejši hrvaški zgodovini ima kninska trdnjava posebno mesto, saj je bila tu svečano dvignjena 20-metrška hrvaška zastava po zmagovitem vstopu hrvaških enot in osvoboditvi Knina med vojaško-policijsko operacijo Nevihta, med katero je Hrvška prevzela nadzor nad večjim delom okupiranega ozemlja ter tako končala osamosvojitveno vojno. V Kninu je tudi sedež poveljstva gardne mehanizirane brigade, ki je taktična enota v sestavi hrvaške kopenske vojske. Sestavljajo jo trije mehanizirani in motorizirani bataljoni. Poleg manevrskih enot je brigada sestavljena iz enot za bojno podporo, kot so artilerijsko-raketni bataljon, inženirski bataljon, bataljon zračne obrambe, in štirih čet, in sicer poveljniške, vojaško-obveščevalne, logistične in čete za zveze. Iz kninske vojašnice so nas posadke iz 3. mehaniziranega bataljona s petimi oklepnimi kolesnimi vozili 8 × 8 prepeljale na bližnje vadišče hrvaške vojske Crvena zemlja, ki leži na zahodnem pobočju najvišje, nekaj več kot 1800 metrov visoke hrvaške gore Dinara na meji med Hrvaško ter Bosno in Hercegovino. Na vadišču je potekala predstavitev orožja podjetja HS Product, in sicer najnovejše

različice avtomatske puške VHS-2 kalibra 5,56 × 45 mm. Ta puška, ki smo jo lahko tudi preizkusili pri streljanju na 100 metrov oddaljene tarče, je osnovna jurišna puška, ki jo uporabljajo v hrvaški vojski. Njena modularna zasnova omogoča glede na potrebe številne prilagoditve, kot je namestitev podcevnega bombometa, optičnega merka z rdečo piko, daljnogleda in druge dodatne opreme. Najnovejšo tehnologijo izdelave večnamenskih zaščitnih čelad za potrebe vojske, policije, gasilcev in za civilne namene je predstavilo podjetje Šestan-Busch. Ti dve podjetji sta le dve izmed sedemdesetih proizvajalcev namenske opreme, ki delujejo v okviru grozda hrvaške obrambne industrije. Skoraj 58 odstotkov teh podjetij izdeluje osebno zaščitno opremo,

Nova patroljna ladja razreda Omiš

Pripadniki gardne mehanizirane brigade z avtomatsko puško VHS-2 podjetja HS Product

17 odstotkov jih razvija komunikacijsko-informacijsko tehnološko opremo, 15 odstotkov je proizvajalcev oborožitve, po petodstotni delež pa predstavljajo podjetja za izdelavo namenskih vojaških vozil in opreme za potrebe vojaške mornarice. Večina izmed njih izvaža večji del svojih izdelkov na tuje vojaške in civilne trge.

DIPLOMIRAL NA AMERIŠKI AKADEMIJI ZA VISOKE PODČASTNIKE

BESEDILO Jerneja Grmadnik

FOTO osebni arhiv Danila Drevenška

Višji štabni vodnik Danilo Drevenšek je pripadnik Slovenske vojske že 27 let. Višji podčastnik za operativne zadeve v poveljstvu 74. pehotnega polka je leto 2020 preživel v Združenih državah Amerike na Akademiji za visoke podčastnike kopenske vojske in kot drugi Slovenec uspešno končal zahteven študij. Z novim znanjem uspešno premaga izzive pri delu in priznava, da izobraževanje ni pripomoglo le k poklicni, temveč tudi k osebnostni rasti. Opisal nam je svojo študijsko izkušnjo v El Pasu v Teksasu.

»Ustrezal sem pogojem, ki obsegajo izobrazbo, delovno dobo in izkušnje. V Slovenski vojski pa je bilo prepoznano moje dosedanje delo in ovrednotena karierna pot, zato sem bil tudi izbran ter napoten na šolanje. Tečaj je najvišje zaključno izobraževanje bodočih polkovnih in bataljonskih podčastnikov ter višje. Traja enajst mesecev. V moji generaciji je bilo 500 domačih in 40 tujih slušateljev,« je povedal in dodal, da

»Pridobljeno znanje mi omogoča lažje razumevanje službenih izzivov.«

Mednarodne izkušnje je pridobil že na misijah pred študijem v ZDA.

se je zaradi visokih standardov že na začetku zgodil osip.

Osrednji del tečaja, ki se je začel julija 2020, je obsegal 42 akademskih tednov, ki so bili razdeljeni na pet semestrov. V vsakem so obravnavali določen predmet in obdelali tematiko nekega področja. »Tema prvega semestra je bila poveljevanje in voditeljstvo, drugi je obsegal poklicne študije, v tretjem smo se ukvarjali z načrtovanjem združenih operacij, četrti je obsegal upravljanje vojaških sil, peti pa operacije kopenske vojske,« je pojasnil in opisal svoj študijski dan. »Dnevne dejavnosti so potekale od osme do 17. ure. Poleg predavanj smo imeli praktične vaje, učne nastope, predstavitve. Pravo študijsko delo pa se je začelo šele popoldne ob prihodu domov: veliko branja, študiranja, pisanja nalog, priprave na obravnavanje nove snovi prihodnji dan. V vsakem semestru je bilo več ustnih in pisnih izpitov, govornih nastopov ter različnih nalog. Izpit je bilo mogoče ponavljati le štirikrat.« Po oktobrskem izbruhu koronavirusa na akademiji se je večina predavanj preselila v virtualno okolje, kar je pomenilo tudi manj stika s sošolci. Med študijem se je nekoliko razbremenil le z vsakdanjimi športnimi aktivnostmi. Zaradi razmer mesta skoraj ni zapustil, obiskati pa ga ni mogla niti družina, zato se je še bolj posvetil študiju. »Navajen sem študirati. Ob delu sem na Pedagoški fakulteti v Mariboru diplomiral iz športnega treniranja, zdaj pa končujem magistrski študij na Fakulteti za državne in evropske študije v Kranju. Tečaj je bil zahteven, saj smo v kratkem času dobili veliko informacij in znanja, ki ga je bilo treba hitro usvojiti.« To je tudi največja razlika, ki jo je izpostavil v primerjavi s slovenskim izobraževalnim sistemom. »Izboljšal sem znanje angleškega jezika, izpopolnil govorne nastope in z učenjem odkrival svoje nove zmožnosti – logične, praktične in izvirne sposobnosti razmišljanja, nujne za reševanje problemov,« je opisal pomen izobraževanja tudi za osebnostno rast. S podelitvijo diplome je študij uspešno končal 18. junija 2021 in obdržal pridobljeno zavedanje intelektualne poštenosti, integritete, poklicnih vrednot in standardov, kar predstavlja bistvo vsakdanjega življenja podčastnikov v vojaški organizaciji.

PREDSTAVNIKI EVROPSKE UNIJE SPOZNALI VOJAŠKO ZGODOVINO SLOVENIJE

BESEDILO Park vojaške zgodovine

FOTO Ana Čič

Park vojaške zgodovine iz Pivke, ki velja za največji vojaško-zgodovinski kompleks v Sloveniji, je med predsedovanjem Slovenije Svetu Evropske unije obiskalo veliko tujih vojaških in civilnih delegacij. Tuji gostje so si z zanimanjem ogledali bogate muzejske zbirke parka s poudarkom na predstavitvi obdobja osamosvajanja Slovenije in vojne leta 1991, saj letos praznujemo 30. obletnico nastanka samostojne slovenske države.

Park vojaške zgodovine je 13. septembra gostil skupino veleposlanikov držav članic Evropske unije, in sicer predstavnike Politično-varnostnega odbora. Obisk je potekal v organizaciji Stalnega predstavništva Republike Slovenije v Bruslju ob sodelovanju Ministrstva za zunanje zadeve in

Slovenske vojske. Visoke goste je vodila predstavnica naše države v odboru, veleposlanica Veronika Bošković Pohar. Muzejski kompleks v Pivki so 28. septembra obiskali člani Vojaškega odbora Evropske unije, ki je najvišji vojaški organ v okviru Sveta Evropske unije. V njem sodelujejo generali in admirali, ki zastopajo načelnike generalštabov držav članic Evropske unije. Gostitelj obiska Vojaškega odbora Evropske unije v Sloveniji je bil stalni vojaški predstavnik naše države brigadir Milan Žurman. V okviru muzejskih zbirk je bil ob 30-letnici samostojnosti naše države v predstavitvi poudarjen predvsem muzejski prikaz dogodkov iz obdobja osamosvojitve in vojne leta 1991.

7. oktobra so Park vojaške zgodovine obiskali predstavniki dveh vojaških pododborov Vojaškega odbora Evropske unije. Goste je sprejel direktor parka mag. Janko Boštjančič in jim predstavil 15-letni razvoj muzeja. Uvodni predstavitvi je sledila krajša predstavitev podjetja ECcubes, ki je gostom predstavilo napredne energetske rešitve v okviru koncepta zelene obrambe. Sledil je ogled muzejskih zbirk in razstav, zlasti iz obdobja osamosvojitve Slovenije in osamosvojitvene vojne, nekateri udeleženci pa so se preizkusili tudi na simulatorjih letenja.

Obisk Vojaškega odbora EU

Tujim delegacijam se je predstavila specialna enota SV.

DOMOVINI PRISEGLA DVA NOVA VRHUNSKA ŠPORTNIKA

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

V Vojašnici Edvarda Peperka v Ljubljani se je 11. oktobra začelo tridnevno usposabljanje za vrhunske športnice in športnike, pripadnike Športne enote Slovenske vojske. Na novo sta domovini prisegla atlet Kristjan Čeh in triatlonec Jaroslav Kovačič. Priznanje enote sta ob desetletnici opravljanja dolžnosti v Športni enoti prejela judoistka Anamari Velenšek in smučar prostega sloga Filip Flisar. Program usposabljanja se je začel z utrjevanjem postrojitvenih pravil, nadaljeval pa v Cerkljah ob Krki s spoznavanjem dela 15. polka vojaškega letalstva, predavanji in pohodom v okolici.

Športna enota Slovenske vojske vrhunske športnice in športnike zaposluje že od leta 1991, v večjem obsegu pa od leta 1995, ko je bil podpisan sporazum med različnimi ministrstvi in Olimpijskim komitejem Slovenije. Najuspešnejši športniki se od takrat zaposlujejo tudi v Finančni upravi Republike Slovenije in Policiji, Slovenska vojska pa je s 64 mesti za športnike in šestimi za trenerje največji zaposlovalec. »Športniki podpišejo enoletne pogodbe. Vsako leto se preverja upravičenost do zaposlitve in izpolnjevanje pogojev v obliki doseganja vrhunskih rezultatov. Med obveznostmi, ki jih imajo kot pripadniki Športne enote, so tridnevno usposabljanje enkrat na leto in sodelovanje pri promociji ter tekmovanje na vojaških prvenstvih in igrah. Od leta 1992 so slovenski vrhunski športniki na vojaških tekmovanjih osvojili že več kot dvesto kolajn,« je pojasnil podpolkovnik Jure Velepec, poveljnik Športne enote in nekdanji biatlonec.

USPEŠNI TUDI NA VOJAŠKIH PRVENSTVIH

Nova pripadnika Športne enote sta pred kratkim postala atlet in slovenski rekorder

JAROSLAV KOVAČIČ

»Vesel sem, da sem spoznal nove kolegice in kolege. Ponosen sem, da sem postal pripadnik Športne enote Slovenske vojske.«

Slovesna zaprisega triatlonca Jaroslava Kovačiča

v metu diska Kristjan Čeh ter triatlonec Jaroslav Kovačič, ki sta prvi dan usposabljanja tudi prisegla domovini. Izpostavila sta, da je učenje postrojitvenih pravil in vojaških pozdravov zanju zanimiva novost. »Vesel sem, da sem postal pripadnik Slovenske vojske. To mi zagotavlja socialno varnost in nemoteno posvečanje športu,« je pojasnil novi svetovni vojaški prvak, ki je na Kanarskih otokih pred kratkim na tekmi slavil s polurno prednostjo. »Kanarski otoki slovijo po brutalnih razmerah. Pihal je zelo močan veter, bilo je vroče, vendar sem vodil od začetka do konca dirke,« je vtise z vojaškega svetovnega prvenstva strnil slovenski triatlonec. Tudi atlet Kristjan Čeh je izpostavil, da je ponosen, ker je prvič oblekel vojaško uniformo. »Ponosno bom nosil slovensko zastavo in zastopal Slovensko vojsko. Vesel sem, da sem postal pripadnik Športne enote, saj mi zaposlitev daje socialno varnost.« O načrtih po odličnem petem mestu na letošnjih olimpijskih igrah je povedal, da si želi čez tri leta na največjem športnem tekmovanju rezultat še izboljšati, pred tem pa ga čakata še svetovno in evropsko prvenstvo v atletiki. Nove cilje si je po olimpijskih igrah postavila tudi atletinja Maruša Mišmaš Zrimšek, ki je v Tokiu v teku na 3000 metrov z ovirami zasedla odlično šesto mesto. »Zadovoljna sem s svojim nastopom, vendar so

naslednje olimpijske igre že čez tri leta in želim se še bolje uvrstiti,« je pojasnila atletinja, ki je pripadnica Športne enote Slovenske vojske že pet let. »Usposabljanja so priložnost, da se spoznamo z osnovami vojaškega korakanja in dobimo občutek, kako je v vojski, da jo znamo predstavljati javnosti. Je zelo zanimivo, vendar drugače kot na klasičnih treningih, ki so napornejši,« je usposabljanja primerjala uspešna tekačica. Urška Žolnir Jugovar je vojaško uniformo nosila devet let kot tekmovalka v judu in se nato po premoru v Športno enoto vrnila kot trenerka. »Usposabljanja so dobrodošla, da športniki malo prekinemo svojo rutino in čas namenimo nečemu drugemu. Že ko sem prvič oblekla uniformo, sem bila zelo ponosna, in še vedno jo s ponosom oblečem. Po koncu športne kariere sem razmišljala tudi o vojaškem poklicu, vendar sem diplomirala iz marketinga in v prihodnosti se želim ukvarjati s tem.« Priznanje ob desetletnici služenja domovini v Športni enoti sta prejela judoistka Anamari Velenšek in smučar prostega sloga Filip Flisar, ki je lani naznanil, da končuje športno pot. »Trenutno imam veliko projektov, o vlogi trenerja še nisem razmišljal, bi pa želel znanje, ki ga imam, nekoč deliti, tudi v bolj strokovnem smislu,« je o svojih nadaljnjih ciljih povedal Mariborčan

Vrhunski športniki so vadili postrojitvena pravila.

KRISTJAN ČEH

»Na usposabljanju sem prvič in spoznal sem že nekatere druge športnike, ki sem jih prej videl le po televiziji.«

in poudaril, da še vedno, ko obleče uniformo, čuti pripadnost. »Usposabljanja so zmeraj prijetna, saj imamo sicer športniki malo časa za druženje. Ko se po enem letu zberemo na kupu, si imamo marsikaj za povedati, tako o športu kot o drugih stvareh.« Na vprašanje, ali bo letos kolegom tudi kaj skuhal, saj ima od nedavnega svojo kuharsko oddajo, pa se je pošalil, da je odvisno od nadrejenih, ali ga bodo spustili v kuhinjo.

OBISKALI 15. POLK VOJAŠKEGA LETALSTVA
Podpolkovnik Jure Velepec je povedal, da vrhunske športnike na tokratnem usposabljanju čakajo še obisk 15. polka vojaškega letalstva v Cerkljah ob Krki, kjer se bodo seznanili z nalogami in opremo, obisk športnih klubov v Krškem ter pohod in ogled lokacij vojne za Slovenijo leta 1991, ki jih bodo predstavili predstavniki Zveze veteranov vojne za Slovenijo. Ob koncu je povedal, da se nekaj športnikov po športni karieri odloči ostati v vojaških vrstah. Nazadnje sta se za vojaški poklic odločila biatlonec Domen Dvornik in padalec Jaka Kofol. Oba sta pred kratkim začela temeljno vojaško strokovno usposabljanje. Prvi bo kot medicinski tehnik na dolžnosti v Vojaški zdravstveni enoti, drugi pa bo šolanje nadaljeval kot kandidat Šole za podčastnike.

DVE URI

BESEDILO IN FOTO Borut Podgoršek

Po kosilu rutinsko pogledam telefon. Imam obvestilo o neodgovorjenem klicu. »Klic me je pilot falconal!« Pokličem ga in pove mi, da imamo čez dve uri let za Slovenija-transplant. Gremo po organ za presaditev. Po telesu me spreletijo mravljinčci. Nekdo, ki je umrl, bo pomagal preživeti drugemu. Slovenska vojska namreč pri prevozu organov za presaditev s Slovenija-transplantom sodeluje že od maja 2015. Do danes so slovenski vojaški piloti prepeljali 80 organov za presaditev.

Skladno z dogovorom pokličem novinarko, ki bo spremljala prevoz organa in pripravila reportažo za večerna poročila. Potrdi, da ima čas. Takoj pokličem na Brnik in jih obvestim, da se nam pridruži tudi novinarska ekipa. Hkrati obvestim dežurnega na Slovenija-transplantu, da bo ob zdravniški ekipi še novinarska. Trije klici na podlagi vnaprejšnjih dogovorov, da ne bi po nepotrebnem izgubljali časa. Dve uri ni veliko časa. Hitro si uredim potni nalog za tujino in avto ter pripravim fotografsko opremo. Medtem me kliče novinarka, da nihče izmed predhodno dogovorjenih snemalcev ne more na pot. Išče nadomestnega snemalca. Jaz pa nujno potrebujem njegove osebne podatke, da bo lahko prišel na letalo. Slaba ura mine, kot bi trenil, in že se peljem na Brnik. Obtičim v koloni zaradi popravil ceste in razmišljam, kako se bo končal današnji dan. Čas kar naenkrat teče še hitreje. Ime snemalca sem izvedel pol ure pred odhodom. Res pozno. Na Brnik pridem pred novinarsko ekipa, ki jo počakam na vhodu. Skupaj gremo do posadke, ki je že pripravila vse za let. Kmalu se k letalu pripelje reševalno vozilo s spremstvom. Izstopi zdravniška ekipa. Tokrat so štirje, dva specialista kirurga

iz Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana in dva specializanta. Gledam jih z največjim spoštovanjem. Oni rešujejo življenja. Leteli smo v medicinske namene, zato smo imeli prednost pred drugimi letali in najkrajšo mogočo pot. Na cilj smo prileteli v dobri uri. Pol ure smo izkoristili za pogovor o delu kirurgov. Povedala sta, da delo opravljata ob vseh mogočih urah in dneh, tudi po deset ur in več na dan. Najzaprtejši sta po njunih besedah transplantaciji pljuč in jeter, sledijo transplantacije trebušne slinavke, srca in ledvic. Lahko gre tudi za kombinacije organov, ki jih presadijo hkrati. Vprašanj mi ne zmanjka. Časa pač. Po pristanku reševalno vozilo z utripajočimi lučkami že čaka zdravniško ekipo, ki jo odpelje v bolnišnico na odvzem organa. Posadka se odpravi v salon na letališču in se pripravi za povratni let. Po dveh urah zazvoni telefon. »Pred deseto nas ne bo,« pove eden iz njihove ekipe. Preden pridejo, mineta še dve uri. Razmišljam o bolniku, ki v Ljubljani čaka na organ. Zagotovo so ga že pripravili na operacijo. Pri srcu mi je toplo, ko ozavestim, da bomo danes v Ljubljano pripeljali organ, ki ga nujno potrebuje za življenje. Razmišljam o osebi, ki je umrla. Ta smrt bo nekemu drugemu pomenila življenje. Ne poznata se in nikoli se ne bosta spoznala, vendar bosta na neki način živela skupaj. Kako je življenje lepo in hkrati kruto. S posadko se odpravimo k letalu, ki ga pripravijo za let. Kmalu se vrne zdravniška ekipa. Vkrcajo se in poletimo. Specialist kirurg mi pove, da so se vrnili brez organa za presaditev. Ko so ga eksplantirali in pregledali, so namreč ugotovili, da ni primeren za presaditev. Sledila je tišina in nešteto vprašanj v moji glavi. Kako je to mogoče? Zgodi se, da kljub vsem informacijam, ki jih imajo pred eksplantacijo organa ali po njej, ugotovijo, da organ ni primeren za uporabo. To se ni zgodilo prvič, pojasni kirurg. Žal včasih tudi organi zdravih darovalcev niso primerni za presaditev. Na brniškem letališču smo pozno ponoči pristali s prazno torbo, v kateri naj bi bil organ za presaditev. Med vožnjo domov sem premišljeval, kako neverjetna je lahko usoda in kako kljub temu, da smo naredili vse prav, rezultat ni bil tak, kot bi si ga želeli. Niti v sanjah si ne predstavljam razočaranja prejemnika organa. Počakati mora na drugo priložnost. Na srečo je Slovenija-transplant član Eurotransplanta, zato ima bolnik večje možnosti, da bo organ, ki ga potrebuje, kmalu dobil. V tem dejstvu sem poiskal uteho in tudi upanje.

EPIDEMIJA OKRNILO SKRB ZA NEKDANJE PRIPADNIKE

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

Od 29. septembra do 1. oktobra je v Cankarjevem domu v Ljubljani potekal Festival za tretje življenjsko obdobje, ki letos praznuje 20-letnico delovanja. Na letošnjem festivalu se je že trinajstič predstavilo Ministrstvo za obrambo, ki se je z organizacijskimi enotami v njegovi sestavi in nekaterimi stanovskimi združenji uspešno predstavilo na skupnem predstavitvenem prostoru. Festival je znova opozoril na pomen medgeneracijskega sodelovanja, zlasti v času, ki ga zaznamuje epidemija covid-19.

Zaposleni v Sektorju za vojaške zadeve na Ministrstvu za obrambo so na festivalu predstavljali programe priprave na upokojitve pripadnikov SV in skrb za nekdanje pripadnike SV z izvedbo ustvarjalnih delavnic ter promovirali vojaški poklic in zaposlovanje v Slovenski vojski. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je predstavljala preventivne programe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, s poudarkom na poplavni zaščiti. Zavod za gasilno in reševalno službo Sežana je poskrbel za obveščanje in ozaveščanje prebivalcev Slovenije o ukrepih ob poplavah ter o zgodnjem alarmiranju in obveščanju poplavno ogroženih subjektov na območju pomembnega vpliva poplav. Na festivalu je potekala tudi predstavitev dejavnosti in ustvarjalnih delavnic medgeneracijskih informativnih družabnih središč Ministrstva za obrambo in medgeneracijskega prostovoljskega društva za kakovostno staranje zaposlenih in nekdanjih delavcev obrambnega ministrstva. Na predstavitvenem mestu sta svoje dejavnosti predstavila tudi Društvo upokojencev Ministrstva za obrambo in Vojaški muzej Slovenske vojske, ki je na ogled postavil razstavo Vojna za Slovenijo 1991. Ta je namenjena počastitvi 30-letnice samostojnosti

4 Predstavitvena stojnica Ministrstva za obrambo

Republike Slovenije in 30. obletnice vojne za Slovenijo 1991. Priprave za letošnjo festivalsko predstavitev so bile zaznamovane z ukrepi za preprečevanje epidemije covid-19. Kot je povedal vodja Oddelka za odhode iz vojaške službe v Sektorju za vojaške zadeve Robert Zadek, se je to najbolj kazalo v tem, da so imeli malo časa za pripravo, saj je bila odločitev o izvedbi festivala glede na epidemične razmere sprejeta pozno. S hitro organizacijo in utečenim sodelovanjem z dolgoletnimi partnerji so se uskladili o predstavitvi, ki je že na začetku temeljila na zamisli, da bi bilo pri predstavitvi Ministrstva za obrambo poudarjeno praznovanje 30-letnice samostojne države.

»Ukrepi za preprečevanje širjenja epidemije so precej vplivali tudi na druge dejavnosti Oddelka za odhode iz vojaške službe, ki skrbi za pripravo vojakov na odhod, za pripravo na upokojitve ter za skrb za nekdanje pripadnike SV,« je poudaril Zadek. V letih 2020 in 2021 so se dejavnosti v medgeneracijskih informativnih družabnih središčih izvajale v omejenem obsegu. Odpovedali so številne tematske delavnice, predavanja, pohode, vojaške strokovne ekskurzije, veliko dejavnosti sploh ni bilo izvedenih. Tudi dejavnosti medgeneracijskih skupin so zaradi poslabšanja zdravstvenih razmer potekale v omejenem obsegu, pri čemer so voditelji skupin ohranjali stike s člani zlasti po telefonu ali elektronski pošti. Septembra letos so na Pokljuki uspešno izvedli medgeneracijski tabor za voditelje medgeneracijskih informativnih družabnih središč ter medgeneracijskih skupin. Prav tako so bili zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja epidemije v letih 2020 in 2021 odpovedani predupokojitveni seminarji. Covid-19 je vplival tudi na izvedbo informativnih razgovorov z vojniki, ki bodo dopolnili 45 let. Zaradi poslabšanja epidemičnih razmer so bili individualni razgovori v letu 2020 prekinjeni, zato so preostale pripadnike z njihovimi pravicami ob odhodu iz Slovenske vojske seznanili pisno.

TISA

BESEDILO IN FOTO Igor Fortuna

Včasih v naravi opazimo divjo rastlino, ki nam je znana, vendar zaradi poznavanja velikega števila rastlin preprosto ne vemo, ali je užitna ali strupena. Tisa ni rastlina, ki bi imela v naravi podobnega sorodnika, s katerim bi jo lahko zamenjali. Strupeni so vsi njeni deli razen mesnatega ovoja semena njenih živo rdečih jagod.

Tiso pogostejše kot v gozdu najdemo v parku ali pa je zasajena kot živa meja, čeprav lahko zraste tudi do 17 metrov. Od daleč je podobna jelki. Je zimzelena

Tisa je najbolj prepoznavna po živo rdečih jagodah. ▲

iglavca, katerega iglice so ploščate, na kratko priostrene, zgoraj temno zelene in bleščeče, spodaj pa so svetlo zelene in se ne bleščijo. Njen plod je živo rdeča jagoda, ki je sestavljena iz mesnatih ovojev in semen. Lubje je rjavo do skoraj rdeče in se lušči v krpah. Njen les je trd, žilav in elastičen. Zaradi tega so nekoč iz tisovine izdelovali orodja, še najpogostejše pa loke, saj skorajda ni boljšega lesa za to. Loke iz tisovine so uporabljali že v kameni dobi. Leta 1991 so v ledeniku v Italiji blizu meje z Avstrijo našli mumificirano truplo človeka, ki naj bi živel 4000 let pred našim štetjem. Poimenovali so ga Ötzi po bližnji dolini. Ta človek je imel poleg sebe lok, izdelan iz tisovine. Najverjetneje so že takrat vedeli, kako strupena je tisa. Vsebuje namreč toksin, ki lahko ubije konja, kaj šele človeka. Že Kelti so s tisovim strupom zastrupli puščice. Prvi znaki zastrupitve, kot so bruhanje, bolečine v trebuhu, driska in omotica, se lahko pokažejo že pol ure po zaužitju. Dihanje je sprva pospešeno, pozneje pa pomanjkljivo, dokler ob motnjah v krvnem obtoku ne nastopi smrt zaradi zadušitve. Tisa je najbolj prepoznavna po svojih rdečih jagodah, ki dozoriijo septembra. Na tem drevesu je strupeno vse razen ovoja jagode, ki je mesnat in prijetno sladkega okusa. Jagoda vsebuje semena, ki so prav tako strupena, zato moramo vsako jagodo odpreti in odstraniti semena. Ta so namreč zaščiten z ovojnicjo, ki jo naš prebavni sistem razgradi in tako prejmemo strup. Če odstranimo pečke iz plodu, lahko naberejo jagod za slasten in okusen obrok. Jagode se sicer jedo surove. Ptice, ki se hranijo s temi plodovi, v iztrebkih izločijo nepoškodovana semena, zato jim ta ne škodujejo. Posebnost v naravi med v gozdu živečimi sesalci so jeleni, ki lahko prebavijo vse te strupe brez kakršnih koli posledic.

Prav je, da nas napisano malo prestraši. Če nismo popolnoma prepričani, da vemo, kaj delamo, potem je bolje, da smo lačni in ostanemo živi. Sam sem namreč tisove plodove jedel že kot otrok, vendar mama tega ni vedela. Vedel pa sem vsaj del tega, kar ste vi izvedeli danes.

ZAKAJ PEANUT NI VEDNO SAMO ARAŠID?

BESEDILO Tanja Debevc, Šola za tuje jezike

Zadnjič sem se spraševala, kako mi je uspelo napisati diplomsko nalogo, ko pa takrat na spletu ni bilo toliko podatkov kot danes. Spomnim se, da sem prijateljici, ki je takrat potovala v Ameriko, naročila, naj mi tam kupi knjige, ki sem jih potrebovala. Zdaj bi v kateri izmed spletnih knjigarn naročila knjigo, ki bi bila prej kot v tednu dni že pri meni, in vse to za precej manjše stroške. Če bi knjigo sploh potrebovala glede na množico podatkov na spletu. Kar sem tokrat želela deliti z vami, ni neposredno povezano s pisanjem diplomskih nalog, temveč sem želela predstaviti nekaj orodij, ki nam lahko pomagajo pri pisanju, prevajanju ali pa razumevanju tujega (v našem primeru angleškega) jezika.

Vsi poznamo dvojezične slovarje (npr. *Pons*) in druga orodja (npr. *Google Translate*), ki nam pomagajo pri prevodih. Prepričana sem, da se tudi zavedamo, da prvi prevod besede ali povedi, prepisana v prevajalnik, nista dovolj, da bi dobili pravo ustreznico. Če ponazorim s primerom izraza, ki sem ga slišala danes: »*I work for peanuts.*« Prevajalnik nam prevede besedo po besedo: »*Delam za arašide.*« Odlično, če bi nam ta poved kaj povedala. Nadaljujem iskanje v slovarju, ki mi za *peanut* najprej ponudi prevode *zemeljski orešek*, *arašid*, *kikiriki*. Še vedno nič. Komaj pod drugo točko najdem prevod, ki bi ustrezal pomenu v moji povedi, in to je *drobiž*. »*Delam za drobiž.*« Če se želim prepričati, ali *peanut* res lahko pomeni tudi *drobiž*, odprem še angleško-angleški slovar, v katerem piše: *peanuts [plural] (informal) a very small amount of money.* To mi potrdi, da beseda *peanuts* v množini (sicer pogovorno) pomeni drobiž.

Pogosto se srečujemo z bolj strokovnimi termini, ki jih splošni slovarji ne navajajo. Če prevedemo vsako besedo ločeno, po navadi ne dobimo prave ustreznice. Na primer, kakšna bi bila ustreznica Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje? Če prevedemo vsako besedo ločeno, dobimo prevod *Administration of the Republic of Slovenia*

for Protection and Rescue. Sliši se v redu, vendar ni. Kje bi lahko našli ustreznico? Pri imenih ustanov je najlažje poiškati njihovo spletno stran in tam preveriti, ali imajo stran tudi v angleškem jeziku, ali pa ustreznico poskušati najti v večjezični terminološki zbirki Evroterm (*evroterm.vlada.si*). V obeh primerih izvemo, da je prava ustreznica za Upravo Republike Slovenije za zaščito in reševanje *Administration of the Republic of Slovenia for Civil Protection and Disaster Relief.* Vojaško izrazje lahko najdemo tudi v dvojezičnem terminološkem glosarju MOterm in drugih slovarjih na strani Slovenske vojske ter na IPSV.

Kaj pa, če bi samo želeli napisati dobro besedilo v angleščini? S čim si še lahko pomagamo? Dandanes vse pišemo na računalnik in vgrajena orodja nam napake že samodejno popravljajo. To ni nujno vedno dobro, saj smo postali leni pri preverjanju napisanega. Računalnik ne bo podčrtal nobene besede v naslednji povedi: *Good diplomacy is the best way to insure peace.* To pa še ne pomeni, da sem napisala, kar sem želela. Besedi *insure* in *ensure* sta si zelo podobni in tudi zvenita podobno, vendar nimata istega pomena (*insure* – zavarovati (se), *ensure* – zagotoviti). Stavki bi se tako moral glasiti: *Good diplomacy is the best way to ensure peace.* Na spletu obstaja še eno orodje, ki nam lahko pomaga pri odkrivanju takih napak, in to je *grammarly.com*. Za povprečnega uporabnika je brezplačna različica dovolj. Preverila sem zgornjo poved in *Grammarly* je odkril napako.

To je le nekaj orodij, ki nam lahko pomagajo pri pisanju in prevajanju v angleški jezik ter iz njega. Rada bi zatrdila, da smo rojeni govorci samodejno večji rabe svojega jezika, vendar pogosto ni tako. Zato se ne moremo zmeraj zanesti na to, da je vse, kar preberemo v tujem jeziku, pravilno. Še zdaleč ne. Če samo pomislimo na slovenski jezik in to, kolikokrat se vprašamo, kaj je prav: OZN-ja ali OZN-a, navadno ali praviloma, downov sindrom ali Downov sindrom, da o vejicah sploh ne izgubljam besed.

P. S.: Vse omenjene različice so ustrezne. Preverite lahko na *fran.si*.

NAGRADNA KRIŽANKA

FOTO Bruno Toič

									GAL OP (REDKO)	RAZPORED DNEVOV V LETU	RADON	NOVINAR KANONI	SLOVENSKI FILOZOF (VALENTIN)	MESTO V JUGO- VZHODNI TURČIJI	
Avtor: Vladimir Milovanović, NAJETO PERO								SESKOK S SKRČENIMI NOGAMI							
SLOVENSKI PISATELJ (SLAVKO)								NEMŠKI POLITIK ADENAUER							
MORSKI RAK BREZ KLEŠČ								PIVO STARIH SLOVANOV		SP. DEL PROSTORA					
MALIK								NOG. TREN. (MATJAŽ)			ANTON NANUT				
IT. REKA, PAD								UMETNO USNJE			SLADKI KROMPIR				
STARA MAMA, BABICA								▷							
8. STOPNJA LESTVICE															
SL. PISAT. (DUŠAN)													PRŠNI PLAVALNI SLOG	PRED- DIVERJE	
OPOMBA, OPAZKA										MAJHNA ZADNJIKA					
										NAŠA CELINA					
VAS PRI LJUTOMERU											ZG. DEL STOPALA				
											PREDEL LJUBLJANE				
JUNAK GOTOV- ČEVE OPERE										GOLMAN					
										EVA LONGORIA					
VOLKSWAG- NOV AVTO												BALONAR ŠORN			
												SPISEK TIS- KAR. NAPAK			
LOJZE GOSTIŠA												LUKA JANEŽIČ			
												AVS. ZVEZ- NA DEŽELA			
LOJZE PERKO															
ELEKTRIČNI VODNIK															
NOTRANJ. PLANOTA															
SMER CESTE															
PRISTA- NIŠČE															
ŠTEFAN SMEJ														HRVAŠKA HUMORIST. ERŽŠNIK	GRŠKI MITOLOŠKI LETALEC
SLOVENC V ISTRI															
NEZNANKA V MATEMAT.															
FRANCOŠKI PISATELJ (FRANÇOIS)											DIKTAT				
											BORIS STREL				
VISOK SPOMENIK MONOLIT															
MESTO V MAKEDONIJI															
VAS PRI GORIŠNICI															
DMJI KOŽEL															

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke:

POŽAR V NARAVI.

Nagrade prejmejo:

► **Drago Cartl**, Prisojna 39, 2000 Maribor,

► **Suzana Molek**, Radovica 39, 8330 Metlika,

► **Janez Penca**, Ulica Ivana Pengova 18, 1230 Domžale.

Nagrajencem čestitamo.

Pravilne rešitve tokratne križanke nam pošljite do srede,
17. novembra 2021, na naslov **Uredništvo Revije**
Slovenska vojska, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana
ali na elektronski naslov **urednistvo.sv@mors.si**.

POIŠČI 5 RAZLIK

REŠITEV
IZ PREJŠNJE
ŠTEVILKE

FOTO IN RAZLIKE Bruno Toič

Spodbudna misel PRIS(O)TNOST

Kaj bi bilo, če bi bil danes naš zadnji dan (službe)? Gre za vprašanje, ki si ga je vredno zastaviti takrat, ko imamo službo in sodelavce že kar za samoumevne. Bi kaj spremenili, če bi bil to naš zadnji dan? S posebnim žarom sem v gimnazijo in na fakulteto hodil šele ob koncu, ko so mi bili šteti dnevi.

Kaj pa, če gremo pri tem še dlje. Kako bi preživel dan v službi ali doma, če bi vedeli, da bomo ob koncu dne deportirani v onostranstvo? Nekoč je neki mladenič med počitkom od igranja košarke

odgovoril: »Nič ne bi spremenil. Še naprej bi igral košarko.« Ta mladenič je potem postal svetnik.

Ta mladi mož nas spodbuja k suverenosti naših življenjskih odločitev. Trudimo se biti žene in možje, ki za svojimi besedami, še bolj pa dejanji, stojimo. Bodimo pris(o)tni. Ob tej besedi se odpre veliko področij za naš osebni razmislek, in sicer prijaznost do sodelavcev in naših domačih, uporaba nadvse *pametnih škatlic*, šopirjenje z dosežki in tako naprej. Vse to je (ne)pris(o)tnost.

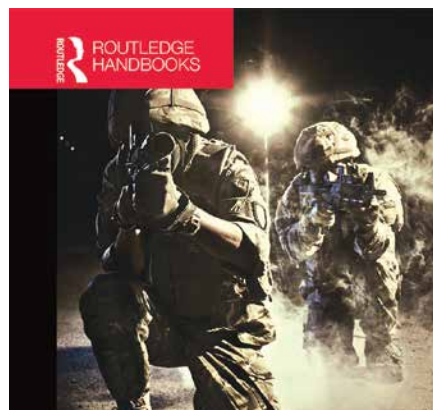
Ob prazniku vseh svetih se spominjamo pokojnih. Hkrati pa se, hote ali ne, spomnimo na tisti otožni Ivančičev refren istoimenske pesmi Ko mene več ne bo. Vendar to misel kmalu potlačimo in nam je malo lažje. Vendar nas lahko prav to spodbudi, da bi življenje zajemali z veliko žlico in bili pri tem pristni. Kdor je pristen ter prisoten tu in zdaj, naredi največ, ker živi polno življenje. Ne le dolžina, pomembna je tudi globina življenja. In kot pravi psihiater Viktor Frankl: »Življenje vsakega izmed nas je čudovit spomenik, ki ne bo nikoli preminil.« Trudimo se torej, da bomo čim več želenih možnosti spremenili v dejanja. Da bomo pomislili na vse, kar nam je podarjeno, in se za to tudi zahvaljevali sodelavcem, domačim, službi, državi in drugim. Potem bomo vedno svetili. In spremenili svoje mišljenje, ki občasno pač potrebuje prevetritev, kot je to potrebovala Cerkev v Lutrovem času.

Janez Mevec, VVIK

Monografija z naslovom *Routledge handbook of military ethics*, ki je preteklo leto izšla pri istoimenski založbi, raziskuje razumevanje vojaške etike v različnih nacionalnih in kulturnih kontekstih v povezavi z mednarodnimi pravom ter od-

nosi, teorijo vojne, filozofijo morale in uporabo sile. Pri njenem nastanku so sodelovali civilni in vojaški strokovnjaki iz ZDA, Velike Britanije, Francije, Kitajske, Avstralije, Japonske, Izraela in nekaterih drugih držav, delo pa je kot zbornik znanstvenih prispevkov, ki obravnavajo vse bistvene moralne vidike vojne in vojaškega poklica, uredil George Lucas. V njem so predstavljene izkušnje vojskovanja na vseh treh bojiščih, v zraku, na morju in kopnem, ter njihov vpliv na oblikovanje vojaške etike. Dimenzijam prostora bojevanja so avtorji dodali še kibernetski prostor, ker menijo, da novi načini vojskovanja in izpopolnjena vojaška tehnologija postavljajo oborožene sile pred vedno nove etične izzive. Za oborožene spopade v 21. stoletju so značilni asimetrično vojskovanje, protiuporniško bojevanje, humanitarno posredovanje, mirovne operacije. Če temu prištejemo še biološko, genetsko, psihološko in kibernetsko vojskovanje, protiteroristične operacije brezpilotnih letal ter hiter napredek pri vojaški robotiki in vojaškem najemništvu, se lahko vprašamo, ali tradicionalni vojaški vrlini, kot sta pogum in preudarnost, še predstavljata cilj v kontekstu prej omenjenih nekonvencionalnih konfliktov. Zbornik je posvečen pripadnikom oboroženih sil, njihovim nalogam, temu, kako jih izvajajo in o njih razmišljajo, kako ravnajo pri opravljanju dolžnosti in kakšna so glede tega pričakovanja javnosti. Predstavi tudi kolizijo vojaških vrednot in kulture na eni ter osebnih moralnih načel, ki izhajajo iz individualnih in verskih prepričanj posameznika, na drugi strani. V nadaljevanju oriše odnose med vojaškim osebjem v različnih službah in organizacijskih okoljih ter med nadrejenimi in podrejenimi, pri čemer se dotakne tudi etike inkluzije od prizadevanj za enako obravnavanje spolov in odpravljanje neenakosti pri zaposlovanju do zlorabe moči ter osebne in spolne nadlegovanja.

Ana Brodnik, KIZC

Prebrali smo knjigo ROUTLEDGE HANDBOOK OF MILITARY ETHICS

OKTOBER – MESEC POŽARNE VARNOSTI

BESEDILO URSZR
ILUSTRACIJA Studio Ajd

Oktober je že tradicionalno mesec požarne varnosti. V ta namen Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Gasilska zveza Slovenije, Slovensko združenje za požarno varstvo ter Združenje slovenskih poklicnih gasilcev pripravijo številne dejavnosti, s katerimi želijo nekatere vsebine na temo preprečevanja požarov približati različnim ciljnim skupinam.

Letos potekajo dejavnosti pod sloganom *Po potresu lahko tudi zagori!* Požara kot mogoče posledice potresa ne moremo izključiti, iz zgodovine pa je znano, da so požari v nekaterih primerih zahtevali celo več človeških žrtev kot potresi. Razlog, da je letošnji mesec požarne varnosti posvečen tej tematiki, je tudi zaključek evropskega projekta #SIQUAKE2020. Potresov ne moremo preprečiti, lahko pa se nanje pripravimo. V gospodinjstvu lahko zagori zaradi poškodovanih plinskih in električnih napeljav ter naprav, grelnih in kurilnih naprav, iztekanja nevarnih tekočin ter eksplozij. Da bi take požare lahko preprečili, je pomembno poznati vzroke za nastanek požara in preventivno delovati. Če pa vseeno zagori, potem je treba začeti gasiti začetni požar ali poklicati pomoč na številko za klic v sili 112. Z namenom ozaveščanja so bile v projektu pripravljene vsebine za različne ciljne skupine, in sicer otroke, odrasle, osebe s posebnimi potrebami, kot so slepi, slabovidni, gluhi in naglušni. Pripravljena gradiva so dostopna na spletnih straneh sodelujočih. Dostop do vsebin je mogoč tudi na digitalnem spletnem oglasu. Vsebine se oglašujejo na radijskih in televizijskih postajah. V filmčke je vključen slovenski znakovni jezik. Za osebe z okvarami vida je bila pripravljena zgibanka v prilagojeni pisavi. Tema meseca je predstavljena tudi na avtobusih javnega potniškega prometa v Ljubljani, Mariboru, Novem mestu, Kopru in Kranju. Za najmlajše so objavljeni prispevki v otroških revijah Ciciban, Zmajček in Mavrica. Učenci 7. razredov osnovnih šol in maturanti srednjih šol pa so prejeli didaktično gradivo s preventivnimi napotki o potresu. Vabimo vas, da si napotke in gradiva ogledate na spletni strani www.gov.si.

**REVIJA
SLOVENSKA
VOJSKA**

REVIJA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO
INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI,
OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

UREDNIK: Marko Pišlar

NOVINARKA: Jerneja Grmadnik

FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese, Tina Pečovnik

TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

Telefon: +386 1/471 26 62

Faks: +386 1/431 12 42

Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.si

OBLIKOVNA ZASNOVA: Agencija Adeo

OBLIKOVANJE

IN LIKOVNO-TEHNIČNO UREJANJE:

Polona Čelhar, Lepa reč

TISK: Tiskarna Skušek, d. o. o.

NAKLADA: 7600 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Bruno Toič

Prispevki, objavljeni v reviji, niso uradno
stališče Ministrstva za obrambo RS.
Nenaročenega gradiva in fotografij
ne vračamo.

Naslednja številka izide 29. novembra 2021.

SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.

Revija Slovenska vojska je
članica Evropskega združenja
vojaških novinarjev (EMPA).

Po potresu lahko tudi zagori!

Več informacij:
www.gov.si

